

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3264/2017. (X. 19.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1512
3265/2017. (X. 19.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	1519
3266/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1526
3267/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1530
3268/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1534
3269/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1537
3270/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1541
3271/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1545
3272/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1548
3273/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1552
3274/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1556
3275/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1562
3276/2017. (X. 19.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	1566

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3264/2017. (X. 19.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény 2013. január 1. és 2014. december 31. között hatályos 43. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.VI.35.051/2016/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése, valamint 27. §-a alapján az alábbi eljárási előzményeket követően fordult alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó két tatabányai belterületi ingatlan tulajdonosaként 2010. december 17-én tíz évi időtartamra haszonélvezeti jogot alapító szerződést kötött a Bereg Jövője Alapítvánnyal (2800 Tatabánya, Búzavirág u. 7.; a továbbiakban: alapítvány), amely ezáltal a haszonélvezeti jog jogosultjává vált annak 2011. január 19-ei földhivatali bejegyzésével. A felek később felbontották a szerződést, a haszonélvezeti jogot a földhivatal 2014. október 28-án törölte. A haszonélvezeti jog fennállása alatt a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvényből (a továbbiakban: Htv.) fakadó adókötelezettségek alanya a törvény 12. § (1) bekezdése, valamint 18. §-a alapján a Bereg Jövője Alapítvány volt, amely azonban a 2012., 2013., valamint 2014. évi előírt adókötelezettségeinek nem tett eleget. Az alapítvánnyal szembeni végrehajtási cselekmény csak részben vezetett eredményre. Tatabánya Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala Jegyzője ezért határozatban kötelezte az indítványozót a 2013. évi, valamint 2014. első félévi adókötelezettség – telekadó, építményadó és késedelmi pótlék, mindösszesen 10 611 524 Ft –, majd egy későbbi határozatban a 2014. második félévi adókötelezettség, mindösszesen 3 383 296 Ft megfizetésére. Az indítványozóval mint tulajdonossal szemben az adótartozás megfizetésére való kötelezés a Htv. 43. § (4) bekezdésén alapult. Az indítványozó ezekkel a határozatokkal szemben a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatalhoz (a továbbiakban: kormányhivatal) fellebbezett, amely a fellebbezési kérelmeket elutasította, és határozataiban az elsőfokú adóhatósággal egyetértésben jelölte meg az adótartozás megfizetésére való kötelezés jogalapját. Az indítványozó fellebbezésében az alkalmazott jogszabályok Alaptörvénybe ütközését is állította, amellyel szemben a kormányhivatal arra hivatkozott, hogy jogszabály alaptörvény-ellenességének megállapítására nem rendelkezik hatáskörrel, azt csak az Alkotmánybíróság teheti meg.
- [3] Az indítványozó a kormányhivatal döntéseinek bírósági felülvizsgálatát kérte a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz benyújtott keresetében. Érvéle szerint az adóhatósági határozatok ellentétesek az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésével, valamint XIII. cikk (1) bekezdésével, az adófizetési kötelezettség megállapításával, ugyanis a tulajdonhoz való alapvető jog olyan korlátozása valósult meg, amely meghaladja az Alaptörvény szerinti „feltétlenül szükséges” mértéket. A keresetlevélben foglaltak szerint az adóhatósági ha-

tárazatok ellentétesek a jogalkotásról szóló 2010. évi LXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) 2. § (2) bekezdésével is, mely a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát fogalmazza meg. A Htv.-nek az ügyben alkalmazott 43. § (4) bekezdése 2013. január 1-jétől hatályos, az indítványozó és az alapítvány közötti szerződés azonban ennél korábban, 2010. december 17-én született, amelyből következően erre a jogviszonyra nem alkalmazható a Htv. szóban forgó előírása. A Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével elutasította az indítványozó kereseti kérelmét. Döntését arra alapította, hogy az adóhatóságok a hatályos jogszabályoknak megfelelően jártak el: a Htv. 43. § (4) bekezdése alapján jogszerűen történt a tulajdonosnak – vagyis az indítványozónak – az adó megfizetésére való kötelezése az alapítvány helyett, ezt a rendelkezést alkalmazni kellett, tekintettel arra, hogy az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 124/C. § (1) bekezdésében foglalt szervek – az Alkotmánybíróság, a Kúria, illetve az Európai Unió Bírósága – egyike sem állapította meg a hatáskörében eljárva ennek az adófizetési kötelezettséget előíró jogszabályhelynek a magasabb szintű jogforrásba való ütközését. Az indítványozó a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság előtt folyó közigazgatási per során a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 155/B. § (1) bekezdése alapján kérte a bíróságtól a Htv. 43. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenessége Alkotmánybíróság általi megállapításának kezdeményezését. Ezt a kérelmet a bíróság végzésben elutasította egyrészt azért, mert a Jat. 2. § (2) bekezdésébe ütközés nem alkotmányos normakontroll tárgya, másrészt azért, mert a tulajdonhoz való jognak nem az alaptörvény-ellenesség mértékét elérő korlátozása sem az adókövetés – különös tekintettel az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdésére –, sem a mögöttes adófizetési kötelezettség előírása.

- [4] A Kúriához benyújtott felülvizsgálati kérelmében az indítványozó az előbbieken ismertetett álláspontjának megfelelően adta elő, hogy a Htv. 43. § (4) bekezdése az Alaptörvénybe és a Jat.-ba ütközik, ezért nem alkalmazható az egyedi ügyben. Továbbá sérelmezte azt, hogy a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság – megítélése szerint tévesen – nem látott indokot az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére. A felülvizsgálati kérelemmel szemben a Kúria a támadott ítéletben hatályában fenntartotta a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság döntését. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy az Abtv. 25. § (1) bekezdése szerinti lehetőséggel való élés kizárólag a bíró saját belső szakmai meggyőződésének függvénye. A bírósági szervezetrendszerben magasabb helyet elfoglaló bíróság nem kötelezheti jogorvoslati úton arra az alacsonyabb helyet elfoglaló bíróságot az Alkotmánybíróság eljárásának kezdeményezésére. Az Alkotmánybíróság gyakorlatának fényében a bírói kezdeményezés a bírói függetlenség része, annak alkalmazásában a bíróság nem korlátozható a felettes bíróság által. Mindebből kifolyólag a bírói kezdeményezés tekintetében való állásfoglalással szemben jogorvoslati lehetőség nem vehető igénybe. Az indítványozónak azt a kérelmét, hogy a Kúria maga forduljon az Alkotmánybírósághoz, a Kúria nem találta indokoltnak, mert nem látott felmerülni olyan alkotmányossági aggályt, ami ezt megkívánná.
- [5] A Jat. 2. § (2) bekezdésébe ütközéssel összefüggésben a Kúria osztotta a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság álláspontját, mely szerint nem történt visszaható hatályú jogalkotás, ugyanis a Htv. 43. § (4) bekezdése csak a hatálybalépését követő időre állapította meg a vagyoni értékű joggal terhelt ingatlan tulajdonosának mögöttes adófizetési kötelezettségét. A jogszabálysértés hiánya miatt így a felülvizsgálati kérelmet a Kúria nem találta megalapozottnak.
- [6] 2. Alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Kúria ítéletét a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletére kiterjedően kérte megsemmisíteni az Abtv. 27. §-a alapján. Ezen kívül az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte megsemmisíteni a Htv. 43. § (4) bekezdését.
- [7] Az alkotmányjogi panasz gondolatmenete az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése, valamint XIII. cikk (1) bekezdése egymásra vetítésével három pontra épül. Egyrészt állítja, hogy nem jelölhető meg olyan alapvető jog vagy alkotmányos érték, amelynek védelme a korlátozást – vagyis a mögöttes felelősség előírását – indokolja. Másrészt állítása szerint a kérdéses törvényhely hatálybalépését megelőzően keletkezett vagyoni értékű jog vonatkozásában a feltétlenül szükséges mértéket meghaladja az alapjogkorlátozás, valamint nem áll arányban az elérni kívánt céllal, mert a Htv. támadott rendelkezése a hatálybalépését megelőzően létrejött jogviszony tekintetében hoz létre az indítványozót terhelő kötelezettséget. Harmadrészt a korlátozással sérül az érintett alapvető jog lényeges tartalma. A polgári jog szabályai szerint a tulajdonos a dologgal járó terheket viseli, valamint azt a kárt, amelynek megtérítésére senkit sem lehet kötelezni, ezzel szemben a kár megtérítésére a Htv. 12. § (1) bekezdése alapján van kit kötelezni, nevezetesen a vagyoni értékű jog gyakorlóját. A mögöttes felelősség előírásával behajthatatlan követelésért kell felelősséget vállalnia a tulajdonosnak, ez pedig a tulajdonhoz való jog lényeges tartalmát sérti. A Kúria és a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét illetően az indítványozó azt kifogásolta, hogy kérelme ellenére nem kezdeményezték a szerinte alaptörvény-ellenes jogszabályi rendelkezés Alkotmánybíróság általi vizsgálatát.

II.

[8] 1. Az Alaptörvénynek az indítvány által érintett rendelkezései:

„I. cikk (3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

[9] 2. A Htv.-nek az indítvány által érintett, 2013. január 1. és 2014. december 31. között hatályos rendelkezése:

„43. § (4) Ha az adó alanya a vagyoni értékű jog jogosítottja és a 2012. december 31-ét követő időszakra vonatkozó adóját nem fizette meg és a végrehajtás vele szemben eredménytelenül zárul, az adóhatóság az így előállt adótartozás megfizetésére határozattal kötelezi az építmény, telek tulajdonosát.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. Ennek során mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy az indítvány megfelel-e a törvényben foglalt befogadási feltételeknek, és így alkalmas-e az érdemi elbírálásra. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság tanácsa mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. Mindenekelőtt azonban az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdései szerinti határozott kérelem követelményének teljesülését kellett ellenőrizni.
- [11] Az indítvány a Htv. 43. § (4) bekezdését támadó részében tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a) pont]. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, egyúttal az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit is [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b), valamint d) pont]. Tartalmazza az Alkotmánybíróság által vizsgálандó bírói döntés megjelölését, valamint az indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) és e) pont]. Végül az indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz, amely szerint az indítványozó kéri a támadott bírói döntés megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Összességében tehát az indítvány az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított részében eleget tesz a határozott kérelem követelményének.
- [12] Az indítványnak a Kúria ítéletét – a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletére kiterjedően – támadó része nem felel meg a határozottság követelményének, mert nem jelöli meg, hogy a bíróságok kifogásolt eljárása – nevezetesen az, hogy nem kezdeményezték az indítványozó kérelme ellenére a Htv. alaptörvényellenességének vizsgálatát az Alkotmánybíróságnál – az Alaptörvény mely rendelkezéseit sértette meg, továbbá nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy ez miért ellentétes az Alaptörvény rendelkezéseivel [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) és e) pont]. Az előadottak alapján ezért a panasz a támadott bírói döntések megsemmisítésére irányuló részében az érdemi elbírálásra alkalmatlan.
- [13] Az Alkotmánybíróság a fentiekre tekintettel a befogadhatóság további vizsgálatát csak az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított indítványelemet illetően folytatta le.
- [14] Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz befogadhatósága vonatkozásában az Alkotmánybíróságnak a következőket kell vizsgálnia: a panasz az egyedi ügyben alkalmazott jogszabály ellen irányul-e, az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés ellen irányul-e, azt az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújtotta-e be, a támadott jogszabály alkalmazása az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti-e [Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pont], továbbá biztosítva volt-e az indítványozó számára a jogorvoslati lehetőség, illetve a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette-e [Abtv. 26. § (1) bekezdés b) pont].

- [15] A Htv. 43. § (4) bekezdése az egyedi ügy szempontjából perdöntő jelentőségű szabály, az eljáró bíróságok erre támaszkodtak a jogvita elbírálása során, a szabályt ítéleteik indokolásában is idézték, ezért az az Abtv. 26. § (1) bekezdése szempontjából az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésnek minősül.
- [16] Az indítványozó felperesként vett részt a közigazgatási perben, a jogvita tárgyát képező adó megfizetésére ő köteles, amelyre tekintettel az indítványozó érintett.
- [17] A Kúria ítélete érdemi döntés, mely állást foglal az egyedi ügy fő kérdésében, az indítványozó adófizetésre való kötelezésének jogszerűségében.
- [18] Az Alaptörvénynek az indítványozó által hivatkozott XIII. cikk (1) bekezdése az Alaptörvényben biztosított jog, sérelmének vizsgálatára alkotmányjogi panasz alapján van lehetőség. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése azonban önmagában nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, hanem az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott általános alapjogmérlegelési tesztet deklarálja [3005/2017. (II. 1.) AB végzés, Indokolás [27]].
- [19] Az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette: a rendelkezésére álló rendes – közigazgatási – jogorvoslat mellett a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz benyújtott kérelme révén a bírósági felülvizsgálat lehetőségét is igénybe vette, továbbá felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához.
- [20] Az indítványozó jogi képviselője a Kúria ítéletét 2016. november 30-án vette kézhez, majd az alkotmányjogi panaszt 2017. február 2-án postázta a panaszt a Tatabányai Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság részére. Az Abtv. 30. § (1) bekezdésében előírt hatvan napos határidő túllépése kapcsán az indítványozó igazolási kérelemmel élt, melynek az Alkotmánybíróság helyt adott. Az alkotmányjogi panasz benyújtása ezért az Abtv. 30. § (3) bekezdésére tekintettel határidőben történt.
- [21] Az alkotmányjogi panasz a fentiek alapján megfelel az Abtv. 26. § (1) bekezdés *a)* és *b)* pontjainak.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett az Abtv. 29. §-ából fakadó követelmény teljesülését, melynek értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az indítvány megfelel ennek a követelménynek is. Alapvető alkotmányjogi jelentőségű annak kérdése, hogy mennyiben fér össze az adóhatósági eljárásban és a közigazgatási perben vitatott mögöttes felelősség a tulajdonhoz való joggal, továbbá az, hogy a tulajdonhoz való jogot sértő jellegű-e az indítványozó által támadott törvényhely. Az Abtv. 29. §-ában foglalt követelmény ezért teljesült.
- [23] 3. Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c)* pontja alapján az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja az egyedi ügyben alkalmazott jogszabálynak az Alaptörvénnyel való összhangját. Ehhez képest az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdésének első mondata felülvizsgálati korlátozást fogalmaz meg, amikor úgy rendelkezik, hogy „[m]indaddig, amíg az államadósság a teljes hazai össztermék felét meghaladja, az Alkotmánybíróság a 24. cikk (2) bekezdés *b)–e)* pontjában foglalt hatáskörében a központi költségvetésről, a központi költségvetés végrehajtásáról, a központi adónemekről, az illetékekről és járulékokról, a vámokról, valamint a helyi adók központi feltételeiről szóló törvények Alaptörvénnyel való összhangját kizárólag az élethez és az emberi méltósághoz való joggal, a személyes adatok védelméhez való joggal, a gondolat, a lelkiismeret és a vallás szabadságához való joggal vagy a magyar állampolgársághoz kapcsolódó jogokkal összefüggésben vizsgálhatja felül, és ezek sérelme miatt semmisítheti meg”. Az Alkotmánybíróságnak ezért meg kellett vizsgálnia, hogy a támadott törvényhely nem esik-e az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése szerinti hatásköri korlátozás körébe.
- [24] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszában kifogásolt jogszabályi rendelkezésnek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tulajdonhoz való joggal való összhangjának vizsgálatát kezdeményezte. A Htv. 1. § (1) bekezdése feljogosítja a települési önkormányzat képviselőtestületét arra, hogy az illetékességi területén a Htv. felhatalmazása és rendelkezései szerint adót vezessen be. A Htv. 2. §-a szerint az önkormányzat adómegállapítási joga a Htv.-ben meghatározott adóalanyokra és adótárgyakra terjed ki. A Htv. tárgyi hatálya ezek alapján a helyi adók központi feltételeinek meghatározására terjed ki. Azonban az Alkotmánybíróság azt is megvizsgálta, hogy a támadott rendelkezés tartalmát tekintve az Alkotmánybíróság alapjogvédelmi eszközrendszerének teljességét érintő hatásköri korlátozás alá tartozhat-e. A Htv. 43. § (4) bekezdése a törvénynek az „Átmeneti és hatálybaléptető rendelkezések” címet viselő VI. fejezetén belül helyezkedik el, és az adó megfizetésének elmulasztásához, illetve a végrehajtás eredménytelenségéhez kapcsolódó rendelkezést tartalmaz. Ennek megfelelően a Htv.-nek az indítványban támadott szakasza nem központi vagy helyi adónem tartalmával összefüggő, hanem a végrehajtási eljárást érintő kérdést szabályoz. Az Alkotmánybíróság ezek után arra

a megállapításra jutott, hogy az Alaptörvény 37. cikk (4) bekezdése értelmében a vitatott törvényi rendelkezés alkotmányossági vizsgálatára attól függetlenül megállapítható az Alkotmánybíróság hatásköre, hogy az indítványozó mely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére alapította indítványát, mert a Htv. vitatott rendelkezése nem tartozik az Alkotmánybíróság hatásköréből kivett tárgyak közé. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság érdemben vizsgálta az indítványozó alkotmányjogi panaszát.

- [25] 4. Az Alkotmánybíróság észlelte továbbá, hogy a Htv. 43. § (4) bekezdését a Magyarország 2015. évi központi költségvetésének megalapozásáról szóló 2014. évi XCIX. törvény 162. §-a 2015. január 1-jével módosította. Az Abtv. 41. § (3) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett jogszabály alaptörvényellenességét akkor állapíthatja meg, ha a jogszabályt konkrét esetben még alkalmazni kellene. Az indítványozó ügyében a Htv. 43. § (4) bekezdése a 2013. január 1-jétől 2014. december 31-ig hatályban volt szövege szerint alkalmazandó, ezért a módosítás – mely a szabályozás lényegét nem érinti – az Alkotmánybíróság eljárását nem akadályozza.

IV.

- [26] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

[27] 1. Az indítványozó a panaszában a tulajdonhoz való jog sérelmét állította, ezért az Alkotmánybíróság minde-
nekelőtt áttekintette a tulajdonhoz való jognak az Alkotmánybíróság gyakorlatában kikristályosodott tartalmát és értelmezési kereteit.

[28] Az Alkotmánybíróság már működésének első éveiben, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 13. § (1) és (2) bekezdése alapján kifejtette a tulajdonhoz való jog tartalmát, majd az így kialakult értelmezést átemelte a tulajdonhoz való jog Alaptörvény szerinti tartalmának kialakításához. Ennek a gyakorlatnak a legfontosabb elemei közé tartozik az, hogy a tulajdonhoz való jog alkotmányjogi, illetve a tulajdonjog polgári jogi fogalmai nem azonos kategóriák, ezért a polgári jogi tulajdon sérelme nem szükségszerűen eredményez alkotmányos alapjogsérelmet. Hasonlóan fontos értelmezési irányelv, hogy az „alapjogként védett tulajdon tartalmát a mindenkori (alkotmányos) közjogi és magánjogi korlátokkal együtt kell érteni.” Ugyancsak megerősítette az Alkotmánybíróság azt, hogy az „alapjogi tulajdonvédelem sajátosságai miatt az állami beavatkozás alkotmányossága megítélésének súlypontja, az alkotmánybírósági értékelés voltaképpen tere a cél és az eszköz, a közérdek és a tulajdonkorlátozás arányosságának megítélése lett,” továbbá hogy „a törvénnyel érvényesített közérdek alkotmánybírósági vizsgálata [...] nem a törvényhozó választásának feltétlen szükségességére irányul, hanem – még ha formálisan nem is a közérdek fennállására irányul, hanem a szükségesség-arányosság ismerveit alkalmazza – arra kell szorítkoznia, indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a közérdekű megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot [...]. A közérdek és a tulajdonkorlátozás arányossága vizsgálatánál viszont az Alkotmánybíróság általában is meghatározhatja azokat az ismerveket, amelyek a beavatkozás alkotmányosságát eldöntik. Ezzel ellensúlyozhatja azt a kényszerű veszteséget, amelyet a jogbiztonság közérdek szükségességének korlátozott felülvizsgálata miatt szenved” {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [154]}. A tulajdonhoz való jog korlátozásai körében mindenekelőtt a tulajdon elvételét jelentő, valamint a tulajdon használatát szabályozó rendelkezések különböztethetők meg, emellett azonban ismeretesek egyéb, e két csoportba nem sorolható korlátozások is, amelyek valamiképp lényeges módon érintik a tulajdon tárgyát {20/2014. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [157]}. Az Alkotmánybíróság később is megerősítette azt az álláspontját, hogy a tulajdonhoz való jog valamely konkrét korlátozása alkotmányossági megítélésének alapja a közérdek fogalma, a közérdekűség vizsgálata pedig nem „a törvényhozó választásának feltétlen szükségességére irányul, hanem arra kell szorítkoznia, indokolt-e a közérdekre hivatkozás, illetve, hogy a »közérdekű« megoldás nem sért-e önmagában is valamely más alkotmányos jogot”. A tulajdonhoz való jog „az egyetlen alapvető jog az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint, amelyet közérdekre hivatkozva lehet korlátozni” {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]}.

[29] 2. Az Alkotmánybíróság ezt követően a Htv. 43. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenességét állító részében vizsgálta meg az indítványt.

[30] Az indítványozó mindenekelőtt az őt mint tulajdonost terhelő mögöttes felelősség bevezetését kifogásolta. Álláspontja szerint „nem látható, milyen, Alaptörvény szerinti alapvető jog érvényesülése, alkotmányos érték vé-

delme indokolja a korlátozást”, vagyis önmagában azt tartotta az Alaptörvénybe ütközőnek, hogy neki az elsődleges kötelezett magatartásáért kell helytállnia. Az Alkotmánybíróság ezért az alábbiakban röviden összefoglalta a mögöttes felelősség intézményével kapcsolatosan kialakított álláspontját, és ennek, illetve a tulajdonhoz való jog alkotmányos korlátozási lehetőségeinek fényében bírálta el ezt az indítványelemet.

- [31] A mögöttes felelősség természetével az Alkotmánybíróság számos határozatában behatóan foglalkozott. Az Alkotmánybíróság definíciója szerint a mögöttes felelősség „egy másik személy valamely vagyoni kötelezettségének a teljesítéséért való másodlagos, közvetett helytállási kötelezettség”, amelynek részesei a főkötelezett és a járulékos kötelezett. A mögöttes felelősség alapulhat szerződésen, valamint törvény rendelkezésén {9/2013. (III. 6.) AB határozat, Indokolás [21]}. A felelősségnek ezt a válfaját az Alkotmánybíróság elsősorban a jogorvoslathoz való joggal összefüggésben tárgyalta {2/2013. (I. 23.) AB határozat; 9/2013. (III. 6.) AB határozat; 20/2015. (VI. 16.) AB határozat}, azonban azt is rögzítette, hogy a mögöttes felelősség a járulékos kötelezettnek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jogát nagymértékben érinti {a gazdasági társaság helytállni köteles tagja vonatkozásában megállapította: 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [17]}. Ezért állapította meg (részben) az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos követelményként, hogy az adótartozásért mögöttesen felelős személy az adótartozásért elsődlegesen felelős szervezettel szemben indult adóhatósági ellenőrzési alapeljárás megindításától, valamint az adóhatósági határozatokat felülvizsgáló bírósági eljárásban gyakorolhassa az adózót megillető azon jogokat, amelyek lehetővé teszik, hogy a helytállási kötelezettségét érintő adótartozás jogalapját és összecszerúságát vitathassa {20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [23]}. Az Alkotmánybíróság a tulajdonhoz való joggal összefüggésben megállapította, hogy a magán-személyek egymás közötti jogviszonyában a mögöttes felelősségi konstrukció megfelel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, ha az érdekegyensúly megteremtésére irányuló alkotmányos kötelezettségének eleget tett az állam {3052/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [56]}.
- [32] Ebből a gyakorlatból nem vezethető le az, hogy az adótartozásért fennálló mögöttes felelősségnek a Htv. 43. § (4) bekezdése szerinti előírása az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmét eredményezné: a mögöttes felelősség előírását az Alkotmánybíróság önmagában eddig nem találta alaptörvény-ellenesnek, és a jelen ügyben sem merült fel olyan érv, amely megkérdőjelezné a szabályozás alaptörvény-ellenességét. Az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdése értelmében teherbíró képességének, illetve a gazdaságban való részvételének mértékében mindenki hozzájárul a közös szükségletek fedezéséhez. Ezt a rendelkezést értelmezve az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a „teherbíró képesség”, illetve a „gazdaságban való részvétel” fordulatokból az arányos közteherviselés követelménye következik, amely egyfelől az adóztatás terén széles mérlegelési szabadságot hagy a jogalkotónak, másfelől azonban ennek korlátját jelenti az elkobzó jellegű terhek tilalma. Összességében az Alaptörvény XXX. cikkének megfelelő közteherviselés mellett a tulajdonhoz való jog sérelme nem igazolható {3149/2013. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [64]–[66]; lásd később: 3047/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [38]}.
- [33] A jelen egyedi ügyben telekadó, építményadó és késedelmi pótlék megfizetésére kötelezték az indítványozót, ezek közül az építményadó alapját és mértékét a Htv. 15–16. §-ai, a telekadó alapját és mértékét a 21–22. §-ai határozzák meg, a késedelmi pótlékre irányadó rendelkezések pedig az Art. 4. § (3) bekezdés a) pontja, valamint 165–167. §-ai. Az adók megfizetéséért való helytállás kötelezettségét a Htv. támadott 43. § (4) bekezdése rója a tulajdonosra. A szabályozást vizsgálva az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amely azt igazolná, hogy a Htv. szerinti mögöttes felelősséget nem támasztja alá közérdek. Ellenkezőleg, az Alaptörvény XXX. cikk (1) bekezdéséből fakadóan alkotmányosan indokolható közérdek a közterhek megfizetése, melyet a jogalkotó az Alaptörvény keretei között – vagyis alapvető jogot nem sértve – kikényszeríthet. A Htv. 12. § (1) bekezdése, illetve 18. §-a értelmében a szóban forgó adónemek elsődleges kötelezettje az ingatlant (építményt, telket) terhelő, az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű jog gyakorlására jogosult személy. E szabályozás nyilvánvaló rendeltetése az, hogy elsősorban olyan személy viselje az ingatlannal járó közterhet, aki vagy amely élvezzi annak hasznait. Azonban az adóztatás tárgyát képező ingatlan fölötti tulajdonjog szintén olyan releváns kapcsolódási pont, amely alapot szolgáltat az adó kivetésére, illetve az adó megfizetéséért való helytállás előírására. A Htv. 43. § (4) bekezdésének beiktatásában a jogalkotót többféle megfontolás vezérelhette: kitzúzhatta célként a helyi önkormányzatok adóbevételeinek biztosítását, valamint – ettől nem függetlenül – azt is, hogy az ingatlantulajdonosok körütekintőbben kössenek az ingatlan használatát korlátozó vagyoni értékű jogot létesítő szerződést. E célkitűzéseknek a Htv. 43. § (4) bekezdése szerinti tartalommal való megvalósítása összhangban áll az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével.
- [34] Az Alkotmánybíróság ezért az indítványt ebben a vonatkozásban elutasította.

- [35] 3. Az indítványozó azzal is érvelt, hogy az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütközik az, hogy a Htv. 2013. január 1-jével hatálybalépett 43. § (4) bekezdése a 2010-ben létrejött haszonélvezeti jogot illetően állapít meg kötelezettséget, „a haszonélvezeti jogot a megalapítását követően utólag teszi terheesebbé, mint amilyen az az elvállalása idején volt”, tekintettel arra, hogy jogviszonyt a mögöttes felelősséggel terhelt járulékos kötelezett nem szüntetheti meg, nem módosíthatja egyoldalúan.
- [36] Ebben az indítványelemben az indítványozó voltaképpen a visszaható hatályú jogalkotás tilalmának sérelmét állítja, amely az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiságból fakadó követelmény. Az Alkotmánybíróság azonban hangsúlyozza, hogy az indítványokat a tartalmuk szerint bírálja el {3353/2012. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [35]; 3021/2017. (II. 17.) AB határozat, Indokolás [56]; 3194/2017. (VII. 21.) AB végzés; Indokolás [20]}. A visszaható hatályú jogalkotás tilalmának követelménye az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvényben biztosított jognak minősül {először: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]; újabban: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}. A tulajdonhoz való jog korlátozása alkotmányosságának megítélése függ attól, hogy önmagában sért-e más alapvető jogot {25/2015. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [59]}. Mindezek okán az Alkotmánybíróság az indítványozó által előadott érvelésre reagálva megvizsgálta, sérült-e a visszaható hatály tilalma, illetve ebből kifolyólag az indítványozó tulajdonhoz való joga.
- [37] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében – és összhangban a Jat. 2. § (2) bekezdésében megfogalmazottakkal – a jogszabály a kihirdetését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. Az Alkotmánybíróság ennek fényében a következőre mutat rá. A Htv. 43. § (4) bekezdését az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2012. évi CLXXVIII. törvény (a továbbiakban: Módtv.) 163. § (2) bekezdése iktatta be. A Módtv. 2012. november 29-én került kihirdetésre, a szóban forgó módosító rendelkezés, valamint ennek következtében a Htv. kifogásolt rendelkezése 2013. január 1-jén lépett hatályba.
- [38] Az alkotmányjogi panaszban foglalt kifogás értelmében a Htv. a kifogásolt rendelkezés hatálybalépését megelőzően létrejött jogviszonyt tett számára hátrányosabbá. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban arra mutat rá, hogy a jogalkotó a múltban létrejött tartós jogviszonyokba belenyúlhat, ha az nem az azon belül már végbe ment teljesítések vonatkozásában hozott létre új jogosítvány-elosztásokat, és változtatta meg a kötelezettségeket. Ez a jövőt illető jogszabályváltoztatás nem jelenti a visszaható hatály tilalmának sérelmét.
- [39] A Htv. 43. § (4) bekezdése egy adójogi jogviszonyt hozott létre az indítványozó vonatkozásában azáltal, hogy mögöttes felelősségvállalásra kötelezte az ingatlan-nyilvántartásba bejegyzett vagyoni értékű joggal terhelt ingatlan tulajdonosát. A rendelkezés egyértelműen a jövőre nézve állapít meg adójogi kötelezettséget, hiszen a „2012. december 31-ét követő időszakra vonatkozó” adó meg nem fizetése esetére helyezi kilátásba a tulajdonos adófizetésre való kötelezését. Kétségtelen, hogy a konkrét esetben e mögöttes felelősség adójogi jogalapja végső soron a haszonélvezeti joggal áll összefüggésben, azonban az Alkotmánybíróság ismét emlékeztet a fentebb ismertetett gyakorlatára, melynek értelmében a jogalkotót széles mérlegelési szabadság illeti meg az adóztatás terén. A Htv. 43. § (4) bekezdése nem állapít meg a hatálybalépését megelőző időre az indítványozóra nézve hátrányos adójogi kötelezettséget, ezért nem sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből fakadó visszaható hatály tilalmát, és ezzel összefüggésben nem merül fel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való jog sérelme sem.
- [40] Az Alkotmánybíróság minderre tekintettel az alkotmányjogi panaszt ebben a vonatkozásban is elutasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/541/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3265/2017. (X. 19.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.226/2015/11. számú ítélete alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság [SERO Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.; székhely: 2100 Gödöllő, Eperjes u. 11.] (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője útján [dr. Bencze Bálint ügyvéd, Dr. Bencze Bálint Ügyvédi Iroda, 1113 Budapest, Nagyszőlős utca 11–15.] az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.226/2015/11. számú ítélete, valamint a Fővárosi Törvényszék Gazdasági Kollégiuma (a továbbiakban: Fővárosi Törvényszék) 9.G.44.942/2014/15. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az indítvány benyújtására okot adó ügynek az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából lényeges elemei a következők.
- [3] 2.1. Az indítványozó mint megbízott és egy másik gazdasági társaság mint megbízó (a továbbiakban: megbízó) 2007 júniusában magyar és angol nyelven Megbízási szerződésnek (*Contract of Agency*) nevezett szerződést kötöttek. A szerződés alapján a megbízó az indítványozó rendelkezésére bocsát meghatározott pénzüsszeget, melyből az indítványozó megveszi a szerződésben meghatározott eladótól a szerződésben meghatározott eszközöket, majd azokat a megbízó rendelkezései szerint elemeire bontatja és a felek által közösen kialakított árakon eladja a megbízó által megjelölt vevők részére. A megbízó vállalja az indítványozó költségeinek megtérítését, valamint a vételi és eladási ügyletek különbözetének 5%-át kitevő díj fizetését. A szerződésben megállapodtak abban, hogy a vitás kérdéseket elsősorban békés úton rendezik, ha azonban ez nem vezet eredményre, a Magyar Kereskedelmi és Iparkamara mellett szervezett Állandó Választottbírósághoz (a továbbiakban: Választottbíróság) fordulnak jogorvoslatért. Megállapodtak a választottbírák jelölésének menetében, valamint abban, hogy a tárgyalás nyelve magyar és az eljárás a magyar jog hatálya alá tartozik. E rész angol nyelvű szövege a Választottbíróságot „*Tribunal*”-ként határozza meg, azonban a költségek viseléséről rendelkező utolsó mondat a „*court decision*” kifejezést használja.
- [4] A megbízó a meghatározott pénzüsszeget átutalta az indítványozónak, aki az eszközöket a szerződésnek megfelelően megvásárolta, azonban azokat 2011 áprilisáig nem tudta értékesíteni. A felek 2011 áprilisában Budapesten, angol nyelven megkötötték a 2. számú Kiegészítésnek nevezett megállapodást, mely felsorolt 80 eszközt, amelyet az indítványozónak az akkori műszaki állapotában kellett értékesítenie. Ez a megállapodás konkrét vevőket nem nevezett meg és kifejezetten rendelkezett arról, hogy az indítványozó köteles biztosítani, hogy az eszközök vevői a vételárat 60 napon belül a megbízó bankszámlájára átutalják. Arra az esetre, ha az indítványozó ezt a kötelezettségét a megadott határidőn belül nem teljesítené, a 2. számú Kiegészítés 3. pontja szerint kötelezettséget vállalt arra, hogy meghatározott összeget az összeg megtérítésére vonatkozó írásbeli értesítés kézhezvételét követő 15 napon belül megtéríti a megbízónak. A megbízó három felszólító levelet küldött az indítványozónak, követelve az előbbiek szerinti teljesítést. Az indítványozó 2011. júliusi válaszlevelében közölte, hogy *vis maior* eseményekre tekintettel a teljesítést előre nem látható időtartamra felfüggeszti. A felek 2011 szeptemberében Kijevben találkoztak és egy angol nyelvű jegyzőkönyvet írtak alá (a továbbiakban: Kijevi Jegyzőkönyv). Eszerint a felek megállapodtak az indítványozónak a megbízó felé fennálló

fizetési kötelezettségének az összegéről; az indítványozó kötelezettséget vállalt arra, hogy rövid időn belül fizetési ütemtervet bocsát a megbízó rendelkezésére és azt is vállalta, hogy a 2. számú Kiegészítés késedelmes teljesítéséből eredő díjak tekintetében ajánlatot tesz a megbízónak. A felek kijelentették és tudomásul vették, hogy amennyiben az indítványozó a Kijevi Jegyzőkönyv alapján fennálló kötelezettségeit határidőben nem teljesíti, a megbízó jogosult bírósághoz fordulni. Az angol nyelvű szöveg: „*The Principal has the right to appeal to the court*”.

- [5] 2.2. A Kijevi Jegyzőkönyvben foglalt megállapodást az indítványozó nem teljesítette, ezért a megbízó felhívta őt a pénzösszeg kiegyenlítésére. A megbízó sikertelenül kísérelte meg az indítványozó elleni felszámolás megindítását, és elutasították a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény 185–186. §-ára alapított biztosítási intézkedés elrendelésére irányuló kérelmét is.
- [6] Az indítványozó 2013. áprilisában közölte a megbízóval, hogy a 2. számú Kiegészítésben foglalt megállapodás meghíusulása folytán a szerződés módosítás nélkül van hatályban; arra hivatkozott, hogy a megbízó megszegte a szerződéses kötelezettségeit, majd miután a levélváltás során a felek álláspontjai nem változtak, az indítványozó a szerződést 2013. július 24. napjával felmondta.
- [7] 2.3. A megbízó 2013. október 24-én keresetet nyújtott be a Választottbírósághoz, melyben kérte az indítványozó kötelezését meghatározott pénzösszeg mint tőke és annak késedelmi kamata megfizetésére. Keresetét a 2. számú Kiegészítés 3. pontjában foglalt kötelezettségvállalás megszegésére, valamint a Kijevi Jegyzőkönyvbe foglalt, az indítványozó által tett tartozáselismerésre alapította. Másodlagosan kérte az indítványozó kötelezését a meghatározott eszközök eladásából befolyt vételárral való elszámolásra, valamint kártérítés jogcímén további pénzösszeg megítélését kérte.
- [8] Az indítványozó – alaptalanságra, illetve idő előttiségre hivatkozva – a kereset elutasítását kérte; nézete szerint a 2. számú Kiegészítés és a Kijevi Jegyzőkönyv semmis, ezért jogviszonyukat az eredeti szerződés alapján kell megítélni. A második tárgyaláson kifogásolta a Választottbíróság hatáskörének fennállását; előadása szerint a kifogás azért nem elégséges, mivel feltételes, és csak abban az esetben tartja fenn, ha a Választottbíróság a Kijevi Jegyzőkönyvet érvényesnek tekinti. Álláspontja szerint ugyanis a felek ebben az okiratban abban állapodtak meg, hogy a választottbírósági eljárás helyett rendes bírósági eljárásban lehet a köztük felmerülő jogvitát tárgyalni.
- [9] A Választottbíróság – az indítványozó által megsemmisíteni kért ítéletek szerint és az indítványozó által sem vitatottan – több tárgyalást tartott, bizonyítási eljárása során tanúkat hallgatott meg és biztosította a felek számára előadásaik megtartását, majd VB/13150 számú ítéletében a tőke és kamatai, eljárási díj és ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte az indítványozót, a felek egyéb kérelmeit elutasította.
- [10] A Választottbíróság a hatáskörét vizsgálva egyrészt megállapította, hogy a hatásköri kifogás elégséges volt, másrészt érdemben sem találta azt helytállónak, mivel álláspontja szerint a kizárólag angol nyelven készült Kijevi Jegyzőkönyv 4. pontja nem tartalmazott új joghatósági megállapodást. Rámutatott arra, hogy a „*to appeal to the court*” kifejezést a megbízó korábban is használta felszólító leveleiben, a peres eljárás kezdeményezése értelemben. Tekintettel arra, hogy a peres felek egyikének sem anyanyelve az angol, az ügyben született angol nyelvű dokumentumok és azok magyar fordításainak pontatlan megfogalmazásai miatt a szerződéses nyilatkozatokat a Választottbíróság analógia alkalmazásával a Bécsi Vételi Egyezmény [az Egyesült Nemzeteknek az áruk nemzetközi adásvételi szerződéseiről szóló, Bécsben, az 1980. évi április hó 11. napján kelt Egyezménye kihirdetéséről szóló 1987. évi 20. törvényerejű rendelet] 8. cikke és annak alkalmazási gyakorlata figyelembe vételével értelmezte.
- [11] Mivel az indítványozó az eljárás során vitatta, hogy a 2. számú Kiegészítést, illetve a Kijevi Jegyzőkönyvet aláírók rendelkeztek-e képviseleti jogosultsággal, ezért a Választottbíróságnak vizsgálnia kellett ezt a kérdést. Vizsgálata során a nemzetközi magánjogról szóló 1979. évi 13. törvényerejű rendelet (a továbbiakban: Nmjtvr.) 5. § (3) bekezdésére tekintettel nem a megbízó személyes jogát, hanem a magyar jogot alkalmazva állapította meg, hogy a 2. számú Kiegészítést aláíró személy képviseleti jogosultságát utólag jóváhagyta a megbízó, ezért a szerződésmódosítás érvényes. A Választottbíróság végül megállapította, hogy az indítványozó három okiratból kiolvashatóan vállalt fizetési kötelezettségét megszegte, az elismert tartozását nem teljesítette.

- [12] 2.4. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be keresetét a Fővárosi Törvényszékhez, melyben a választott bíróságról szóló 1994. évi LXXI. törvény (a továbbiakban: Vbt.) 55. § (1) bekezdésének *b*), *c*) és *d*) pontja, valamint a (2) bekezdés *b*) pontja alapján a választottbírói ítélet érvénytelenítését kérte.
- [13] Az indítványozó álláspontja szerint a Választottbírói ítélet alapján nem volt hatásköre a jogvita megítélésére. Nézete szerint a Választottbírói ítélet a magyar jog helyett nem alkalmazhatta volna a Bécsi Vételi egyezményt; ezzel az ügy előadhatóságától is elzárta őt. Szintén ügye előadhatóságát érintette az, hogy a Választottbírói ítélet jogellenesen és bizonyítékok hiányában átminősítette a szerződést bizományból adásvétellé. Álláspontja szerint súlyosan sérti a közrendet, hogy jogcím nélkül marasztalták őt. Kifogásolta, hogy a Választottbírói ítélet nem tisztázta a tényállást, tanúkihallgatást mellőzött, melynek okát az indokolásban nem fejtette ki; ezen túlmenően el volt zárva attól, hogy az ügyvédi munkadíj mértéke tárgyában előadásait és indítványait megtegye. Végül az indítványozó arra hivatkozott, hogy az ítélet tartalma miatt a magyar közrendbe is ütközik, mert megsértette a szerződés szabadságát, a jogbiztonságát, a tulajdon biztonságát, a vállalkozás szabadságát és az eljárás tisztességes lefolytatásának elveivel összefüggő elvárásokat. Ezek – nézete szerint – abból következnek, hogy a bizonyítékok mérlegelése ellentétes volt a megállapítható tényekkel, a Választottbírói ítélet jogellenesen megfosztotta őt a fórumválasztás jogától, nem lett volna lehetősége a felek szerződéses akaratának önkényes átminősítésére. Joggal való visszaélésnek tartotta, hogy a megbízó az álképviselőt két év elteltével, utólag hagyta jóvá. Kifogásolta, hogy a Választottbírói ítélet a képviselő vonatkozásában nem állapította meg a Seychelle szigeteki jog tartalmát, így nem volt bizonyított az álképviselő nyilatkozatainak jóváhagyhatósága. Álláspontja szerint tévesen értelmezte a testület a lehetetlenülés jelentését és az ítélet indokolása részben önmagával is ellentétes.
- [14] A Fővárosi Törvényszék az érvénytelenítési keresetet elutasította. Ítéletében – a Vbt. 55. § (1) bekezdésének *b*) pontjára alapított kereseti kérelemhez kapcsolódóan – megállapította, hogy a felek között volt olyan, változatlanul hatályos választottbírói szerződés, amely az eljáró Választottbírói ítélet hatáskörét megalapozta. A Vbt. 55. § (1) bekezdésének *c*) pontjához kapcsolódóan a bíróság azt állapította meg, hogy a Választottbírói ítélet a felek által választott magyar jog szerint ítélte meg a perbe vitt követelést, döntésével nem tért el a választottbírói szerződéstől sem. Önmagában a Bécsi Vételi Egyezmény alkalmazása nem fosztotta meg a feleket ügyük előadásától. Az eljárás során felderített jogi tények minősítése, figyelembe vétele a Választottbírói ítélet jogvita-megítélési jogára tartozik, a testület nem tért el a felek tényállításaitól, az ezekhez kapcsolódóan megjelölt bizonyítási eszközökből fakadó bizonyítékokat értékelt. A választottbírói eljárás irataiból azt állapította meg a bíróság, hogy eljárási cselekményeivel a Választottbírói ítélet biztosította mindegyik fél számára a tényállások megtételére a lehetőséget, valamint a felek megjelölhették bizonyítási eszközeiket is; az ítélet nem tért el az előtte indított és előadott keresettől. Összegezve a bíróság megállapította, hogy az eljárás során és a tárgyalásokon az indítványozó az ügyét előadhatta, így a Vbt. 55. § (1) bekezdés *c*) pontjára hivatkozással az érvénytelenítés alappal nem volt kérhető; és ugyanezt állapította meg a Vbt. 55. § (1) bekezdés *d*) pontja vonatkozásában is.
- [15] A Vbt. 55. § (2) bekezdés *b*) pontjára alapított érvénytelenítési keresettel kapcsolatban a bíróság rámutatott arra, hogy a közrend sérelmének az ítélet tartalmából kell következnie; nem a Választottbírói ítélet eljárása, hanem csak ítélete nevezhető közrendet sértőnek a tartalma miatt. A bíróság megállapította, hogy a Választottbírói ítélet az érvényteleníteni kért ítéletében a jogvitát magyar jog alapján döntötte el és a jogértelmezéséről nem állapítható meg, hogy az állam jogrendjében feltétlen alkalmazást igénylő alkotmányos szabályokat, alkotmányos alapelveket tagadott volna nyilvánvaló módon. Így a választottbírói ítélet – a bíróság döntése szerint – a tartalma alapján nem ütközik a magyar közrendbe, „nem vonta kétségbe a tulajdon és a vállalkozás szabadságát, a szerződés szabadságát és a jogbiztonság elvét”.
- [16] 2.5. A Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet nyújtott be a Kúriához, melyben kifogásolta, hogy az elsőfokú ítélet nem megfelelően vagy egyáltalán nem adott választ a keresetében felvetett érvénytelenítési okokra. A felülvizsgálati kérelemben tartalmilag megismételte a keresetben foglaltakat. Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság az okok jó részére nem tért ki, ami a kereset kimerítésének hiányát, jogellenes és az indokolási kötelezettséget súlyosan sértő ítéletet eredményezett. Hivatkozott más országok eseti döntéseire, melyet az elsőfokú bíróság teljesen figyelmen kívül hagyott, és erre vonatkozóan az ítélet indokolást sem tartalmaz.
- [17] A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Ítéletében részletesen kitért arra, hogy milyen okokból helyes az elsőfokú bíróságnak mind a választottbírói ítélet hatáskör kikötésével, mind az ügy előadhatóságával [Vbt.

55. § (1) bekezdés c) pontja] kapcsolatos álláspontja. Megállapította, hogy az indítványozó azért sem volt elzárva az ügye előadásától, mert az utóbb elmaradt, ismételt tanúkihallgatás és szembesítés ellen kifejezetten tiltakozott. Indokait adta annak is, hogy miért nem helytálló az az indítványozói érvelés, hogy a Választottbíróság más jogot alkalmazott, mint amit a felek kikötöttek. Megállapította továbbá, hogy a közrendbe ütközéssel [Vbt. 55. § (2) bekezdés b) pont] kapcsolatos kereseti kérelmet is helytállóan bírálta el az elsőfokú bíróság.

- [18] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [19] Az indítványozó – hiánypótlásra való felhívását követően kiegészített indítványában – az elsőfokú ítélet, valamint a Kúria ítéletének a megsemmisítését az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdésének, I. cikk (1) és (3) bekezdésének, Q) cikk (2) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikkének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állítva kérte. Az indítványozó – azon túl, hogy a bírósági ítéletekkel kapcsolatban részletesen kifejtette kritikai észrevételeit – bemutatta, hogy álláspontja szerint a kifogásolt bírósági ítéletek azért nem helytállóak, mert nem állapították meg azt, hogy i) a Választottbíróság hatáskör hiányában járt el, ii) az indítványozó nem terjeszthette elő az ügyét a Választottbíróság előtt és iii) a választottbírósági ítélet meghozatalának módja és tartalma a magyar közrendbe ütközik. Ezen indokok miatt a választottbírósági ítéletet érvényteleníteni kellett volna. Az i)–iii) pontokban szenvedő ítélet érvénytelenítésének elmaradása álláspontja szerint sérti az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdését, „mivel nem tud megvalósulni a gazdasági életben való tevékenység, tekintve, hogy jogellenes módon kerül sor az adott vállalkozás ellehetetlenítésére, megfosztva a jogvédelem lehetőségétől, kifosztva vagyonaiból, így kizárva azt a gazdasági életből”. Ugyanezen okok az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésének a sérelmét is előidézik.
- [20] Az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdése alapján az indítványozó nézete szerint a választottbírósági ítélet érvénytelenítésére irányuló eljárásban a bíróságoknak figyelembe kellett volna venniük a kialakult nemzetközi gyakorlatot, az általa hivatkozott, nevesített nemzetközi eseteket.
- [21] Az Alaptörvény XIII. cikkéhez kapcsolódóan az indítványozó arra hivatkozott, hogy törvénysértő ítéletek révén fosztják meg a vagyontól. Nézete szerint a Választottbíróság a felek szerződését jogellenesen, bizonyíték hiányában átminősítette bizományból adásvétellé és ennek alapján hozott az indítványozó számára kedvezőtlen döntést; ez pedig sérti a tulajdon biztonságát.
- [22] Az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt ítéletek „elsősorban és legfőképpen” a tisztességes eljáráshoz való jogot sértik; az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése mellett a XXIV. cikket is külön megnevezte. Nézete szerint a tisztességes eljáráshoz való joga amiatt sérült, mert a bíróságok nem reparálták a választottbírósági eljárásában bekövetkezett sérelmeket, nevezetesen a hatáskör iratellenes megállapítását, a választott jog (magyar jog) alkalmazásának a mellőzését, az ügy előadhatóságának sérelmét (amely abban nyilvánult meg, hogy az elrendelt bizonyítást utólag, indokolás nélkül mellőzték), valamint a jogviszony jogellenes átminősítését. A bíróságok nem adtak megfelelő indokolást arra nézve, hogy milyen jogi és ténybeli alapon hagyták helyben a Választottbíróság ítéletét.
- [23] Az Alaptörvény I. cikk (1), (3) és (4) bekezdésének a sérelme pedig álláspontja szerint azért valósul meg, mert a „fent kifejtett, speciális alapjogi sérelmek természetszerűleg jelentik az alapvető jogok általánosan garantált védelmének a sérelmét”.

II.

- [24] Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezése a következők:

„M) cikk (1) Magyarország gazdasága az értékteremtő munkán és a vállalkozás szabadságán alapszik.

(2) Magyarország biztosítja a tisztességes gazdasági verseny feltételeit. Magyarország fellép az erőfölénnyel való visszaéléssel szemben, és védi a fogyasztók jogait.”

„Q) cikk (2) Magyarország nemzetközi jogi kötelezettségeinek teljesítése érdekében biztosítja a nemzetközi jog és a magyar jog összhangját.”

„I. cikk (1) AZ EMBER sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsőrendű kötelezettsége.

(3) Az alapvető jogokra és kötelezettségekre vonatkozó szabályokat törvény állapítja meg. Alapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható.

(4) A törvény alapján létrehozott jogalanyok számára is biztosítottak azok az alapvető jogok, valamint őket is terhelik azok a kötelezettségek, amelyek természetüknél fogva nem csak az emberre vonatkoznak.”

„XIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a tulajdonhoz és az örökléshez. A tulajdon társadalmi felelősséggel jár.”

„XXIV. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.

(2) Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a hatóságok által feladatuk teljesítése során neki jogellenesen okozott kár megtérítésére.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [25] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [26] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [27] 1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia; az (1b) bekezdés b) és e) pontja rendelkezik az indokolási kötelezettségről és annak tartalmáról. Bár az indítványozó álláspontja szerint a megsemmisíteni kért bírói ítéletek az Alaptörvény I. cikk (1), (3) és (4) bekezdésével, XIII. cikk (1) bekezdésével valamint XXIV. cikk (1) bekezdésével is ellentétesek, azonban ezt az állítását megfelelő, az állított alaptörvénysértés és a hivatkozott rendelkezések közötti alkotmányos kapcsolatot megalapozó, konkrét érvekkel nem támasztotta alá. Az indítvány ebben a részében tehát nem felel meg az Abtv.-ben foglalt követelményeknek, így vizsgálata e körben nem végezhető el.
- [28] 2. Az Abtv. 27. § a) pontja alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, „ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”.
- [29] Az Alaptörvény M) cikk (1) és (2) bekezdése, valamint Q) cikk (2) bekezdése az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján nem tekinthető az indítványozók Alaptörvényben biztosított jogának, ezért ezekre alkotmányjogi panasz nem alapítható [lásd pl. 3108/2016. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [23]].
- [30] 3. Az Abtv. 29. §-a alapján az indítvány a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be. Az indítványozó több szempontból hivatkozott az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére, így például a törvényes bírótól való elvonás tilalmának a megsértésére, illetve arra, hogy a bíróságok nem indokolták meg megfelelően a döntésüket. Ha és amennyiben az indítványozó ezen érvelései megalapozottak, akkor az a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet is okozhat. Tekintettel arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése állított sérelmeinek vizsgálata – mivel az felvetheti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség gyanúját – érdemi vizsgálat során végezhető el, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt befogadta.

IV.

- [31] Az indítvány nem megalapozott.
- [32] 1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét egyrészt amiatt állította, mert – nézete szerint – az „állam bíróságai nem reparáltak”, hogy a Választottbíróság iratellenesen állapította meg a saját hatáskörét és ezzel elvonta az indítványozót a törvényes bírójától. Az Alkotmánybíróság többször kifejtett álláspontja szerint a választottbírósági eljárás kikötésével a felek – élve szerződési szabadságukkal – lemondanak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott bírósághoz forduláshoz való jogukról, a jogvitát elvonják az állami bíróságoktól és magánbírósági útra terelik annak elbírálását [lásd pl. 3118/2013. (VI. 4.) AB végzés, Indokolás [6]; 3116/2015. (VII. 2.) AB végzés, Indokolás [11], 3174/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [8]]. A jelen ügyben a választottbírósági hatáskör kikötése a felek önkéntes akarat-elhatározásán alapult, önként mondtak le arról, hogy jogvitájukat az állami bíróságok bírálják el; nem merült fel olyan körülmény, amely az önkéntességet kétségbe vonta volna. Az indítványozó a Választottbíróság hatáskörét utóbb amiatt kérdőjelezte meg, mert nézete szerint a Kijevi Jegyzőkönyvvel a korábbi választottbírósági szerződés (választottbírósági kikötés) hatálytalanná vált. Az ügyben eljáró bíróságok megállapították, hogy a hatásköri kifogást egyrészt elkésetten nyújtotta be az indítványozó, másrészt azt, hogy a Kijevi Jegyzőkönyvvel nem került sor a választottbírósági szerződés hatályon kívül helyezésére.
- [33] Az Abtv. 27. §-ában szabályozott hatáskörében eljárva az Alkotmánybíróság a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja. Ebből következően a bírói döntés alaptörvény-ellenességének vizsgálata során a bíróságok felülbírálati jogköréhez tartozó, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem kerülhet sor az Alkotmánybíróság eljárása során és a testület tartózkodik attól is, hogy szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon [lásd pl.: 3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]; 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3028/2014. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [12]]. Mindezekre tekintettel – mivel a választottbírósági hatáskör megléte vagy hiánya kizárólag a bíróságok által az eljárási szabályok megtartásával megállapított tényállás felülvizsgálatával lenne vizsgálható – a jelen ügyben az Alkotmánybíróság nincs lehetősége a kifogásolt hatáskör-megállapítás felülvizsgálatára.
- [34] A hatásköri kérdéshez hasonlóan, szintén a bíróságok ténymegállapítási, értelmezési jogkörébe tartozik annak vizsgálata, hogy a Választottbíróság mellőzte-e a választott jog alkalmazását, valamint, hogy az előadhatóság sérelmét jelentette-e az elrendelt bizonyítás utólagos mellőzése, illetve az indítványozónak a szerződés átminősítésével kapcsolatos állítása. A korábbiakban kifejtettek szerint az Alkotmánybíróságnak ezen kérdések felülbírálatára sincs lehetősége.
- [35] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelméhez kapcsolódóan kifogásolta azt is, hogy – álláspontja szerint – a bíróságok nem adtak megfelelő indokolást arra nézve, hogy milyen jogi és ténybeli alapon hagyták helyben a Választottbíróság ítéletét. E körben a megfelelő indokolás hiányára külön is hivatkozott, a hatáskör – általa állított – iratellenes megállapítása, a választott jog alkalmazásának mellőzése, az elrendelt bizonyítás utólagos, indokolás nélküli mellőzése, illetve a jogviszony átminősítése kapcsán.
- [36] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint „az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia. [...] Az eljárási törvény rendelkezéseire is figyelemmel, a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Ugyanebben a döntésében arra is rámutatott a testület, hogy „az indokolt hatósági döntéshez való jog semmiképpen sem jelentheti azt, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné” (Indokolás [31]).
- [37] Az Alkotmánybíróság megvizsgálta az elsőfokú, illetve a kúriai ítéletet abból a szempontból, hogy azok tartalmaznak-e indokolást az indítványozó által kifogásolt kör tekintetében. Az indítványozó a választottbírósági ítélet érvénytelenítést a Vbt. 55. § (1) bekezdésének *b)*, *c)*, *d)* pontja, valamint 55. § (2) bekezdésének *b)* pontja alapján kérte. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt ítéletek részletes indoklást tartalmaznak

arra nézve, hogy a választottbírósági ítélet érvénytelenítésének a feltételei miatt nem állnak fenn (lásd elsőfokú ítélet 10–15. oldal, kúriai ítélet 12–16. oldal). A bíróságok az indokolásukban általánosan is választ adtak és részletesen kitértek az indítványozó által kifejezetten nevesített kérdésekre – választottbírósági hatáskör megállapíthatósága, választott jog alkalmazásának mellőzése, elrendelt bizonyítás mellőzése, jogviszony átminősítése –, és kifejtették az azzal kapcsolatban kialakított, részletes álláspontjukat is.

[38] A fentiekben kifejtetteket figyelembe véve az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, 63. §-a, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései, 31. § (6) bekezdése alapján eljárva – az indítványt elutasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1263/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3266/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1351/2016/6. sorszámú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Lantos Bálint ügyvéd, 3300 Eger, Deák Ferenc út 2. szám, földszint 1–2.) a Fővárosi Törvényszék útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Bfv.I.1351/2016/6. sorszámú, felülvizsgálati eljárásban meghozott végzése, valamint e végzés alapjául szolgáló, a Fővárosi Ítéletábla 5.Bf.139/2015/9. sorszámú végzése, illetve a Fővárosi Törvényszék 29.B.654/2013/46. sorszámú ítélete sérti az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési elveket, az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében megfogalmazott alapjogvédelmi kötelezettségi szabályt, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárásból fakadó követelményrendszert, az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmét, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében megfogalmazott *nullum crimen sine lege* elvet. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló büntetőügyben az indítványozó a terheltek egyike. A büntetőeljárás során első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék 29.B.654/2013/46. sorszámú ítéletében megállapított, majd a Fővárosi Ítéletábla 5.Bf.139/2015/9. sorszámú végzésében kiegészített és az eljárás során irányadó tényállás lényege szerint az indítványozó 2006-tól kezdődően egészen 2009-ig a Közlekedési Főfelügyelet, majd jogutódja, a Nemzeti Közlekedési Hatóság megbízása alapján, később pedig vezető beosztású munkatársaként közlekedési informatikai fejlesztéssel összefüggő projektek megszervezésével összefüggő feladatokat látott el. Ehhez tartoztak beszerzéssel kapcsolatos teendők, valamint a teljesítés és a számlák kifizetőségének igazolása is. Az indítványozó kérésére e projektek pályázatain rendszeresen nyertes vállalkozás vezetője, aki a büntetőügynek szintén terhelte, két Mercedes típusú személygépjárművet használatra átadott az indítványozónak és családjának. Az első fokon eljáró bíróság az indítványozót ilyen tényállás alapján bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 294. § (1) bekezdésébe ütköző és ugyan ezen szakasz (2) bekezdése szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hivatali vesztegetés elfogadása büntetőjogi tényállásban (erről lásd: Fővárosi Törvényszék 29.B.654/2013/46. sorszámú ítéletének 2–8. oldalait, valamint a Fővárosi Ítéletábla 5.Bf.139/2015/9. sorszámú végzésének 7–8. oldalait).
- [4] A kétirányú ügyészi és védelmi fellebbezések alapján másodfokon a Fővárosi Ítéletábla járt el. Az indítványozó védelmi fellebbezésében egyfelől az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás feltáratlanságára, illetve megalapozatlanságára hivatkozott és e körben állította, hogy az inkriminált gépkocsihasználat egy korábban elvégzett munka ellenértéke volt. Másfelől fellebbezésében vitatta azt a bírósági álláspontot, amely hivatalos személyi minőségét megállapította. Az ítéletábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Végzésének indokaiból kitűnően az elsőfokú bíróság kellő részletességgel adott számot arról, hogy a terhelti tagadásokkal szemben a tényállást mely olyan bizonyítékokra alapítja, amelyek igazolják, hogy az indítványozó nem a korábbi munkavégzésének ellenértékeként kapta a gépjárműveket. Emellett az ítéletábla osztotta az elsőfokú bíróság abbéli álláspontját, miszerint az indítványozó mind a korábbi, mind pedig a jelenleg hatályos Büntető Törvény-

könyvek fogalomhasználata alapján hivatalos személy volt (erről lásd: Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.139/2015/9. sor-számú végzésének 9–14. oldalait).

- [5] Az indítványozó az ügyben hozott jogerős bírósági döntést felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó ismételten vitatta az alsóbb fokú bíróságok abbéli jogi álláspontját, amely hivatalos személynek minősítette. Álláspontja szerint munkakörei alapján nem tekinthető hivatalos személynek, így bűnösségének megállapítása törvénytört. A Kúria a felülvizsgálati indítvány alapján a folytatólágosság megállapításának mellőzésével az alsóbb fokú bíróságok bűnösséget megállapító döntéseit helybenhagyta. Végzésének indokolása szerint az eljárás során irányadó tényállásban megjelölt tevékenység a vezető beosztású hivatalos személyként való működést megalapozza (erről lásd: Kúria Bfv.I.1351/2016/6. sorszámú végzésének 5–6. oldalait).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó azért kezdeményezi az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz eljárást, mert álláspontja szerint a büntetőügyben eljáró bíróságok törvénytört jogértelmezéssel állapították meg hivatalos személyi minőségét. Az indítványozói álláspont szerint sem a korábban hatályban lévő, sem a jelenleg hatályos Büntető Törvénykönyv fogalomhasználata alapján nem tekinthető hivatalos személynek. Az indítványozó a bíróságok előtt kifejtett érvelését megismételve adja elő, hogy azért nem tekinthető hivatalos személynek, mert nem látott el hatósági vagy közhatalmi feladatot, nem volt olyan szolgálatot teljesítő személy, akinek tevékenysége a szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozott, illetve tevékenységét csak a hivatalos személy fogalmának törvénytört kiterjesztésével lehet az adott szerv rendeltetésszerű működéséhez tartozónak tekinteni. Az indítványozó ezzel összefüggésben hivatkozik arra, hogy az eljáró bíróságok megsértették indokolási kötelezettségüket. Az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntést ezen okok alapján sérti az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében és az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési elveket, az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében elismert alapjogvédelmi kötelezettség szabályát, az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes hatósági eljáráshoz fűződő jogot, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárásból fakadó követelményrendszert, az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdésében foglalt ártatlanság vélelmét, valamint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében megfogalmazott *nullum crimen sine lege* elvet.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben foglalt befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában részben az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében és az Alaptörvény 28. cikkben foglalt szabályok vélt sérelmére hivatkozik. Az Alaptörvény R) cikk (3) bekezdésében előírtak szerint az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni, míg az Alaptörvény 28. cikke a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alaptörvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alaptörvény e szabályainak egyike sem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz sem alapítható {elsőként lásd az Alaptörvény R) cikk tekintetében a 3379/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; illetve az Alaptörvény 28. cikk tekintetében a 3381/2012. (XII. 30.) AB végzés, Indokolás [11]; legutóbb megerősítette: 3026/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [9]; illetve 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az indítványozó hivatkozik az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésben foglalt alkotmányjogi szabályra is. A következetes alkotmánybírói gyakorlat értelmében az Alaptörvény e szabálya ugyanakkor önmagában nem biztosít jogot, hanem az alapvető jogok védelmének állami kötelezettségét írja elő {legutóbbról lásd: 3152/2017. (VI. 14.) AB végzés, Indokolás [23] és 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [7]}. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban emellett felhívja az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében garantált követelmény sérelmét. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt garancia a tisztességes eljárás követelményét a közigazgatási hatósági eljárásokban fogalmazza meg. Ennek megfelelően az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére az érdemi összefüggés hiánya miatt nem lehet bíróság hatáskörébe tartozó eljárásokban hozott bírói döntésekkel szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt alapítani {elsőként

lásd: 3179/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [6], legutóbbról lásd: 3122/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [12] és 3124/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [13]]. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pontjában foglalt törvényi követelményének.

- [9] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (2) bekezdése, valamint az Alaptörvény XXVIII. Cikk (4) bekezdése tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelménynek. Az indítványozó ugyanis egyáltalán nem ad elő olyan alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, milyen kapcsolatban áll a támadott bírói döntés azon felhívott alaptörvényi szabályokkal, miszerint senki nem tekinthető bűnösnek mindaddig, amíg büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerős határozata nem állapította meg, illetve senki nem nyilvánítható bűnösnek, és nem sújtható büntetéssel olyan cselekmény miatt, amely az elkövetés idején a magyar jog vagy – nemzetközi szerződés, illetve az Európai Unió jogi aktusa által meghatározott körben – más állam joga szerint nem volt bűncselekmény. Ebből következően az indítvány ebben a részben nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhet, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjaiban foglalt követelményeknek {elsőként lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [10] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [11] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [12] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert tisztességes eljárás követelményrendszerének sérelmére az eljáró bíróságok jogértelmezésével összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó a büntetőügyben eljáró bíróságok hivatalos személy fogalmáról kialakított jogi álláspontjának helytállóságát vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbieken felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik, amíg a jogértelmezés pontosan körülírt, Alaptörvényben védelmezett jogot nem sért {legutóbbról lásd: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában ilyen pontosan körülírt alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a bírói döntések ismételt felülbírálatára irányul, amikor a hivatalos személy fogalmának jogági értelmezését kifogásolja. Az indítványozó e körben hivatkozik az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében elismert indokolási kötelezettség megszegésére, ugyanakkor az Alkotmánybíróság megítélése szerint a büntetőeljárás során már előadott

ugyanezen védelmi érvelést mind a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla, mind pedig a Kúria vizsgálta és határozataikban részletesen adtak számot elutasításuk okairól (erről lásd: a Fővárosi Törvényszék 29.B.654/2013/46. sorszámú ítéletének 36. oldalát és a Fővárosi Ítéltábla 5.Bf.139/2015/9. sorszámú végzésének 9–14. oldalait, valamint a Kúria Bfv.I.1351/2016/6. sorszámú végzésének 5–6. oldalait). Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett e kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.

- [13] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában és az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/923/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Nemes Andrea ügyvéd, 2900 Komárom, Sport utca 2. szám) a Komáromi Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítélete sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt jogegyenlőségi szabályt és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Magyarország és az Európai Unió közjogi kapcsolatrendszerének alapjait meghatározó alkotmányos szabályokat, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Magyarország nemzetközi elköteleződésével és a nemzetközi életben képviselt értékrendszerével összefüggő alkotmányjogi célokat és elvárásokat, illetve a nemzetközi és a magyar jog kapcsolatrendszerére vonatkozó alapvető szabályokat, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Alaptörvény értelmezését segítő alkotmányjogi szabályokat. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló alsóbb fokú bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapja kártérítés megfizetése érdekében indított polgári peres eljárás, amelyben a magyar állampolgárságú indítványozó felperesként szerepel. A perben első fokon eljáró Komáromi Járásbíróság ítéletében megállapított, majd a másodfokú eljárásban a Tatabányai Törvényszék ítéletében kiegészített és a peres eljárás során irányadó tényállás lényege szerint az indítványozó 2011 márciusában egy internetes portálon vásárolt repülőjegyet Budapest és Varadero, Kubai Köztársaság között frankfurti átszállással. A szállítást Frankfurtig a perben alperesként szereplő légitársaság, míg az azt követő Frankfurt és Varadero közötti útszakaszt egy másik légitársaság teljesítette. Az indítványozó és szlovák állampolgárságú párja 2011. május 8. napján beszállásra jelentkeztek a budapesti repülőtéren az alperes légitársaság személyzeténél. A légitársaság földi kiszolgáló személyzete az indítványozó beszállását megtagadta, mert nem rendelkezett a Kubai Köztársaság területére történő beutazáshoz szükséges turistakártyával. Az indítványozó szlovák állampolgárságú párja ugyanakkor elutazhatott, mert a légitársaság által használt adatbázis közlése szerint – mint utóbb kiderült tévesen – szlovák állampolgárok korlátozott idejű beutazásához nem szükséges ilyen jellegű kártya. Az indítványozó azok után követhette párját, hogy 2011. május 12. napján Bécsből induló varaderoi járatra repülőjegyet vásárolt (erről lásd: Komáromi Járásbíróság 2.P.20.442/2012/77. sorszámú ítéletének 1–4. oldalait, valamint a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.100/2015/19. sorszámú ítéletének 6. oldalát). Az indítványozó vagyoni és nem vagyoni kár megfizetése érdekében indított keresetet az alperes légitársaság ellen. Kereseti kérelmének indokaként előadta, hogy a turistakártya nem tekinthető sem úti okmányoknak, sem pedig vízumnak, így az alperes légitársaság jogtalanul tagadta meg beszállását. Emellett az indítványozó többek között arra is hivatkozott, hogy megfosztották szabad mozgáshoz való jogától, mert az úgynevezett schengeni egyezmény értelmében legalább Frankfurtig el kellett volna szállítaniuk. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Ítéleti indokolása szerint az indítványozónak az utazási irodával kötött szerződése utal az alperes légitársaság általános szerződési feltételeire, amelyek kimondják, hogy az alperes légitársaságnak joga van megtagadni a beszállást, ha az utas nem rendelkezik a célországba történő belépéshez szükséges

okmányokkal. Az elsőfokú bíróság a felvett bizonyítást követően megállapította, hogy a turistakártya olyan okmány, amellyel a Kubai Köztársaságba tartóknak már a beutazást megelőzően rendelkezniük kell. Az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásában végül rögzítette, a kereseti kérelemben felhívott schengeni egyezmény a megvásárolt repülőjegy egységességére figyelemmel nem ad lehetőséget arra, hogy az indítványozó kivonja magát az utazás megkezdéséhez szükséges jogszabályi és szerződéses kötelezettségek teljesítése alól (erről lásd: Komáromi Járásbíróság 2.P.20.442/2012/77. sorszámú ítéletének 7–16. oldalait).

- [4] Az indítványozó fellebbezésben támadta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az indítványozó fellebbezésében a járásbíróság által megállapított ítéleti tényállás iratellenességét állította, illetve emellett vitatta a bíróság által levont jogi következtetés helytállóságát is. A másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék az elsőfokú bíróság döntését hatályában fenntartotta és ítéletének indokolásában kiemelte, hogy az alperes légitársaság üzletszabályzata egyértelmű a tekintetben, hogy valamennyi utasnak az utazás megkezdése előtt rendelkeznie kell a célországba történő belépéshez szükséges valamennyi úti okmánnyal (erről lásd: a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.100/2015/19. sorszámú ítéletének 5–7. oldalait).
- [5] Az indítványozó az ügyben hozott jogerős bírói döntést felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó ismételten az ítéleti tényállások iratellenességére, valamint az alsóbb fokú bíróságok téves jogi álláspontjára hivatkozott. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet részben annak törvényi kizártsága, részben pedig megalapozatlansága miatt utasította el, és egyidejűleg a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Döntésének indokai között kiemelte, hogy a célországba, jelen esetben Kubai Köztársaságba történő belépéshez szükséges okmányok beszerzése nem az alperesi légitársaság vagy a légitársaság jegyeit árusító utazásközvetítő, hanem az indítványozó feladata. Minden esetben az utas felelőssége, hogy előzetesen tájékozódjon a célállomásra történő beutazáshoz szükséges okmányokról és azokat kellő gondossággal eljárva az utazás megkezdését megelőzően beszerezze. Az alsóbb fokú bíróság döntéseire hasonlóan a Kúria hivatkozott a nemzetközi légi személyszállítás hatályos jogi szabályozására is, amelynek értelmében, ha az utas a nemzetközi határ átlépéséhez okmányokkal nem rendelkezik, vagy ezek szabálytalanok, akkor a légitársaság megtagadhatja a szerződés teljesítésének megkezdését. Az ebből eredő károkért pedig a légitársaság nem felel az utassal szemben. A Kúria ilyen indokok mentén utasította el az indítványozó felülvizsgálati kérelmét (erről lásd: Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítéletének 3–5. oldalait).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadottak szerint elsődlegesen azért kezdeményez eljárást az Alkotmánybíróság előtt, mert a perben eljáró bíróságok nem megfelelően állapították meg a tényállást, az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat nem értékelték kellően és téves jogi álláspontra helyezkedtek. E körben az indítványozó általánosságban adja elő, hogy az eljáró bíróságok hiányosan tárták fel a tényállást és emellett vitatja a jogerős ítéleti tényállásban megállapított szerződéses jogviszonyokat. Az indítványozó peres eljárás során is előadott és az Alkotmánybíróság előtt megismételt álláspontja szerint az utazási iroda és nem az alperes általános szerződési feltételeit fogadta el a repülőjegy vásárlásakor. Az indítványozó szintén általánosságban és az Alaptörvény pontos rendelkezéseinek megjelölése nélkül vitatta az eljáró bíróságok turistakártyával, valamint a repülőjegy egységességével összefüggésben kialakított álláspontját. Panaszindítványában emellett azért hívja fel az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt jogegyenlőségi szabályt, illetve a hátrányos különbségtétel tilalmát, mert az alperes légitársaság földi kiszolgálójának munkatársa az indítványozó állampolgárságára tekintettel kérte el a turistakártyát és ennek hiánya miatt tagadta meg a beszállását. Az indítványozó ezt követően az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogot azért hívja fel, mert az eljáró bíróságok jogértelmezésével szemben, álláspontja szerint a repülőút első, Frankfurtig tartó szakaszának igénybevételéhez kizárólag személyazonosító igazolvány követelhető meg. Minthogy az alperes légitársaság ezen az útszakaszon is megkövetelte a Kubai Köztársaság területére történő beutazáshoz szükséges turistakártya felmutatását, így megsértette az indítványozó szabad mozgáshoz való jogát. Az indítványozó e körben nevezi meg az Alaptörvény E) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt alkotmányjogi szabályokat is.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában felhívja az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt alkotmányjogi szabályokat. Az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt szabályok Magyarország európai elköteleződésének, valamint az Európai Unióval való közjogi kapcsolatának alkotmányos alapjait jelöli ki {lásd például: 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [47]–[54], vagy 22/2016. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [53]}; míg az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdései Magyarország nemzetközi elköteleződésével és a nemzetközi életben képviselt értékrendszerével összefüggő általános alkotmányjogi célokat és elvárásokat, valamint a nemzetközi és a magyar jog kapcsolatrendszerére vonatkozó alapvető szabályokat határozzák meg {lásd például: 12/2013. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [46]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy bár az Alaptörvényben biztosított alapvető jogok értelmének meghatározása során nem hagyhatja figyelmen kívül Magyarország által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeket {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [9] és 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [11]} az Alaptörvény E) és Q) cikkeiben foglalt alkotmányjogi szabályok nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak, így vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd hasonlóan: 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [9] Az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdésében előírtak szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendjének alapja, az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezők, illetve az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni. Az Alaptörvény e szabályainak egyike sem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmükre az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz sem alapítható {elsőként lásd 3379/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; legutóbb megerősítette: 3026/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [10] Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [11] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVII. cikk (2) bekezdése tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelménynek. Az indítványozó ugyanis egyáltalán nem ad elő olyan alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, milyen kapcsolatban áll a támadott ítélet a felhívott alaptörvényi követelménnyel, miszerint valamennyi magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy külföldi tartózkodásának ideje alatt Magyarország védelmét élvezze. Ebből következően az indítvány ebben a részben nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhetne, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályt, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményeknek {elsőként lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről

lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [14] Az indítványozó mind az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogegyenlőségi szabályra és hátrányos megkülönböztetés tilalmára, mind pedig az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésében biztosított mozgás és tartózkodási hely szabad megválasztásának jogára az eljáró bíróságok jogértelmezésével és a tényállás megállapításával összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó ismételten a peres eljárás során eljáró bíróságok jogértelmezését, így a beszállítás megtagadásának előfeltételeiről, illetve a repülőjegy egységességéről kialakított álláspontjának megalapozottságát vitatja. Az indítványozó szintén a bíróságok jogértelmezését és a tényállás megalapozottságát kifogásolja, amikor a szerződéses jogviszonyok bírósági megállapításának helytállóságát vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbiekben felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének ilyen felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik {legutóbbról lásd: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében kellő pontossággal meghatározott alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a kifogásolt bírói döntés ismételt felülbírálatára irányul, amikor leginkább az utazási jogviszonyra irányadó jogszabályok helytelen, téves alkalmazását, illetve ezen kívül a tényállás feltártságának hiányosságait kifogásolja. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/809/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3268/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény 333. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozók, a Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (képviseli: Földiák András elnök, székhelye: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10., a továbbiakban: indítványozó I.) és a Közzolgálati Szakszervezetek Szövetsége (képviseli: dr. Agg Géza elnök, székhelye: 1052 Budapest, Deák Ferenc u. 23., a továbbiakban: indítványozó II.) alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (továbbiakban: Abtv.) 26. § (2) bekezdése alapján, amelyben kérték a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (továbbiakban: Hszt.) 333. § (1) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítványozók állítása szerint a Hszt. megjelölt rendelkezése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, Q) cikkének (2) bekezdését, valamint a VIII. cikkének (2) és (5) bekezdését.
- [2] 1.1. Az indítványozók 2017. június 19-én személyes kézbesítés útján terjesztették elő alkotmányjogi panaszukat, a 2015. július hó 1-jén hatálybalépett Hszt. általuk alaptörvény-ellenesnek tartott rendelkezésével szemben, amely szerint „[a] polgári nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományának tagja szakszervezetnek nem lehet tagja, a polgári nemzetbiztonsági szolgálatoknál a hivatásos állomány érdekvédelmére szakszervezet nem működhet”. A jogalkotó e rendelkezést – az indítványozók szerint – azzal indokolta, hogy a nemzetbiztonsági érdekekkel szemben nem egyeztethető össze az egyéni és a kollektív védelem szervezett formája. Az indítványozók két tagszervezetét érintette e rendelkezés alkalmazása, nevezetesen a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat Érdekképviselői Szervezetét és a Nemzetbiztonsági Dolgozók Érdekképviselői Szervezetét, amely szakszervezetek működését a korábbi törvényi szabályozás ugyan korlátozásokkal, de lehetővé tette. Az indítványozók kifejtették, hogy közvetlen érintettségüket az alapozza meg, hogy a szóban forgó törvényi rendelkezés az alapszabályuk szerinti szerveződési területen ellehetetleníti a működést, csökkenti a taglétszámot, és csökkenti ez által az érdekvédelem erejét, és reprezentativitásukat.
- [3] 1.2. Az indítványozók az Alaptörvény Q) cikk (2) bekezdésének és a VIII. cikk (2) és (3) bekezdésének a sérelmét arra hivatkozással állították, hogy bár Magyarország ratifikálta és törvénnyel kihirdette a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek (továbbiakban: ILO) a szervezkedés szabadságára vonatkozó, a tárgyi ügy szempontjából alapvető egyezményeit, így az ILO 87. számú Egyezményt, az ILO 98. számú Egyezményt és az ILO 151. számú Egyezményt, azonban a Hszt. támadott rendelkezése nincs összhangban az egyezményekben foglaltakkal. Az indítvány szerint a felsorolt egyezmények ugyan szűk körben engednek bizonyos kivételeket a szervezkedés szabadságának a biztosítása alól, e kivételek azonban nem alkalmazhatóak a polgári nemzetbiztonsági szolgálat hivatásos állományú tagjaira, mert e szolgálat nem tekinthető az ILO 87. számú Egyezményben meghatározott „fegyveres erőnek vagy rendőrségnek”. Erre tekintettel tehát nem lehetett volna korlátozni a polgári nemzetbiztonsági szolgálatok tagjainak szakszervezet alapítási és szakszervezetbe való belépési jogát. Az ILO 151. számú Egyezmény utal arra, hogy olyan munkavállalók/köztisztviselők esetében, akiknek a feladatai bizalmas

jellegűek, a nemzeti jogalkotás határozhatja meg, hogy az egyezmény rendelkezéseit milyen mértékben kell alkalmazni – és ez, akár a jogok gyakorlásából való kizárást is jelentheti –, de ez a rendelkezés az indítványozók álláspontja szerint nem teszi lehetővé magának a szervezkedés szabadságának a teljes tiltását e köztisztviselők számára. Mindez szerintük világosan kiderül az egyezményből, amely úgy fogalmaz, hogy a bizalmas munkakörben alkalmazott személyek esetében kizárólag a „jelen” egyezményben, azaz a 151. számú Egyezményben szabályozott jogok gyakorlása körében lehet korlátozást alkalmazni, a 87. számú Egyezmény rendelkezéseit ez nem érinti.

- [4] Hivatkoztak az indítványozók arra is, hogy a Hszt. 333. § (1) bekezdése akkor is sértené a felhívott alaptörvényi rendelkezéseket, ha a köztisztviselők szervezkedési szabadsága korlátozható lenne a munkakör, vagy az ellátandó feladat bizalmas jellege alapján, mivel a törvényi rendelkezés egyáltalán nem utal a korlátozás okára, az minden egyes polgári nemzetbiztonsági szolgálatnál dolgozó hivatásos állományú személyre vonatkozik, tekintet nélkül arra, hogy e személy valóban bizalmas jellegű feladatot lát-e el, vagy ténylegesen magas beosztást tölt-e be.
- [5] 1.3. Az indítvány szerint a Hszt. 333. § (1) bekezdése sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését is azáltal, hogy jogbizonytalanságot teremtett a hatálybalépése idején működő, a polgári nemzetbiztonsági szervek hivatásos állományú tagjai által alapított szakszervezetek jövőbeni sorsát illetően, erre vonatkozóan ugyanis semmilyen rendelkezést nem tartalmaz. Az indítványozók álláspontja szerint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvénynek a szakszervezetek megszűnésére is alkalmazandó szabályai (jogi személyek jogutód nélküli megszűnése) a megszűnési esetek között nem tartalmazznak olyat, amely egyértelműen alkalmazható lenne a Hszt. rendelkezése által kiváltott helyzetre, továbbá az egyesületi tagsági viszony megszűnése körében sincs olyan rendelkezés, amely megfelelően alkalmazható lenne. Az indítvány szerint ez a (jogalkotói) mulasztás bizonytalanságot okoz a törvényesen bejegyzett szakszervezetek helyzetére, működésére, tagságára, vagyonára vonatkozóan, ráadásul különösen aggályos az is, hogy a Hszt. a szakszervezeti tagság tiltását az alkalmazási feltételek között fogalmazza meg.
- [6] 1.4. Az indítványozók beadványukhoz csatolták az Alapvető Jogok Biztosának a tárgyi ügyben készült AJB-2047/2016. számú jelentését, és kérték, hogy az Alkotmánybíróság az abban foglaltakat döntésénél vegye figyelembe.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján előterjesztett indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek.
- [8] Az Abtv. 26. § (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság eljárása kivételesen akkor is kezdeményezhető az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontja alapján, ha az alaptörvény-ellenes jogszabály rendelkezésének alkalmazása vagy hatályosulása folytán közvetlenül, bírói döntés nélkül következett be a jogsérelem, és nincs a jogsérelem orvoslására szolgáló jogorvoslati eljárás, vagy a jogorvoslati lehetőségeit az indítványozó már kimerítette. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy a 26. § (2) bekezdésében meghatározott esetben az alaptörvény-ellenes jogszabály hatálybalépésétől számított száznolcvan nap elteltével alkotmánybírósági eljárás megindításának nincs helye.
- [9] Jelen ügyben az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az indítványozók az alkotmányjogi panaszt – a Hszt. 2015. július 1-jén hatálybalépett rendelkezésével szemben – 2017. június 19-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti száznolcvan napon túl nyújtották be, ezért a panasz elkésztettnek tekintendő.

[10] Mindezeket figyelembe véve az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti befogadási feltételnek, ezért az Alkotmánybíróság az indítványt Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *d)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1309/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3269/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Budapest I. kerület Budavári Önkormányzat (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.) (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője, dr. Kenyeres Csaba Imre jogtanácsos (1014 Budapest, Kapisztrán tér 1.) útján, valamint dr. Kenyeres Csaba Imre (4122 Gáborján, Arany János utca 14.) (a továbbiakban: indítványozó; együttesen a továbbiakban: indítványozók) személyesen eljárva alkotmányjogi panaszt terjesztettek elő a Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt. Az indítványozók állítása szerint a Fővárosi Törvényszék megsemmisíteni kért ítélete sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése szerinti törvény előtti egyenlőség elvét, továbbá az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében meghatározott hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz előzményét képező ügyben a felperes panorámavesztés okozta kártérítés megfizetése iránt pert indított az indítványozó ellen. A felperes szerint az indítványozó által a budai vár területén kialakított lift kilátás-romlás – így értékcsökkenést – okozott a Tóth Árpád sétányra nyíló ablakokkal rendelkező, tulajdonában lévő ingatlanok vonatkozásában. A felperes az ingatlanokban – véleménye szerint – bekövetkezett értékcsökkenés okán 16 000 000 forint megfizetésére kérte kötelezni az indítványozó-t a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 5:23. §-a és 6:519. §-ai alapján. Az indítványozó ellenkérelmében hivatkozott arra, a beruházás során úgy járt el, ahogy az elvárható, az esetleges kilátáselvonásból eredő értékcsökkenést pedig – meglátása szerint – ellensúlyozza a lift miatti könnyebb megközelíthetőségből eredő érték-növekedés.
- [3] A Budai Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: BKKB) 18.P.I.21217/2015/41. számú, 2016. június 9-én meghozott ítéletében – a beszerzett szakértői vélemények, a helyszíni szemle és a felek előadásai alapján – arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó „nem valósított meg szükségtelen zavarást a lift kivitelezése körében”, így a felperes kártérítési igényét megalapozatlannak találta és elutasította. A BKKB a perköltség-visszevitel körében kötelezte a felperest az indítványozó által előlegezett szakértői díj, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 3. §-a alapján 800 000 forint ügyvédi munkadíj (összesen: 1 011 688 forint) megfizetésére.
- [4] 1.2. A felperes a BKKB ítéletével szemben a perköltség összegét kifogásoló fellebbezést nyújtott be. A Fővárosi Törvényszék 43.Pf.636.420/2016/5. számú, 2016. november 30-án meghozott ítéletével az elsőfokú bíróság döntésének fellebbezéssel érintett rendelkezését megváltoztatva a felperest terhelő perköltség összegét 551.688 forintra mérsékelte. Az indítványozó jogi képviselőjét az elsőfokú eljárásban indítványozó látta el a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 67. § (1) bekezdés e) pont ea) alpontja szerinti meghatalmazás alapján (az indítványozó köztisztviselőként az indítványozó alkalmazásában állt). Az indítványozó a peres eljárás későbbi szakaszában jogtanácsosként képviselte az indítványozó-t. A felperes fellebbezésében hivatkozott a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet végrehajtásáról szóló 7/1983. (VIII. 25.) IM rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 13. §-ában foglaltakra, mely szerint a jogtanácsos az ügyvédi díjszabás szerint járó díjnak legfeljebb a felét számíthatja fel a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. törvényerejű rendelet 7. § (2) bekezdése alapján történő képviselő ellátásáért. Az indítványozó fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyása iránti kérelme mellett előadta, hogy a felperes tévesen hivatkozik a Vhr. érintett rendelkezésére, az ugyanis a munkaviszonnyal összefüggő ügyekben

a dolgozó jogi képviselőt ellátó jogtanácsosi tevékenység díjazására vonatkozik. Az indítványozó1 mindemellett hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiuma bíróságok által megállapítható ügyvédi költségek tárgyában hozott 1/2004. (IV. 19.) számú határozata Indokolásának I. pont második bekezdésére. A másodfokú bíróság megítélése szerint az IM rendelet jogtanácsosra nem vonatkozik, felhatalmazása ugyanis az ügyvédek-ről szóló 1998. évi XI. törvényen alapul, olyan jogszabály pedig, amely a jogtanácsosok munkadíjáról rendelkezik, nincs. A jogtanácsos nem tekinthető ügyvédnek, a Pp. 67. § (2) bekezdése ugyanis csupán az eljárásbeli jogok és kötelezettségek tekintetében helyezi az ügyvéd jogállásába, de nem a munkadíj vonatkozásában. A másodfokú bíróság szerint az indítványozó1 által nem igazolt jogtanácsosi képviselő költségei felszámításának nincs helye. A felperes fellebbezésében említett Vhr.-rendelet alkalmazásának sincs helye, az indítványozó1 „által hivatkozott ítéltáblai ajánlás pedig kötelező erővel nem bír.”

- [5] 2. A Fővárosi Törvényszék 2016. november 30-án meghozott, 43.Pf.636.420/2016/5. számú jogerős ítéletével szemben az indítványozók – közösen – nyújtottak be alkotmányjogi panaszt. Meglátásuk szerint a másodfokú döntés sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésében rögzített törvény előtti egyenlőség elvét, valamint az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében szabályozott diszkrimináció tilalmához fűződő alapjogukat. Az indítványozók hivatkoztak az IM rendelet 3. § (1)–(2) bekezdésére, mely az ügyvéd munkadíjának bíróság általi megállapításáról rendelkezik, ha az ügyvéd és ügyfele között erre irányuló megállapodás nem jött létre. A sérelmesnek tartott másodfokú döntés – az indítványozók véleménye szerint – elzárja a „pertárgyértékhez igazodó munkadíj megállapításának lehetőségét” a jogtanácsos által képviselt fél számára. Az indítványozók úgy vélték, hogy a 1518/B/1991. AB határozatban – melyben az Alkotmánybíróság elutasította a Pp. 75. § (2) és (4) bekezdésében foglalt rendelkezések alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt – „kifejtettek óta a körülmények alapvetően megváltoztak.” A Pp. 75. § (2) bekezdése ugyanis 1998. január 1-jétől kiegészült a felet képviselő jogtanácsos és szabadalmi ügyvivő készíadásainak és munkadíjának perköltséghez való számításával. Az indítványozók hivatkoztak arra is, hogy a kialakult bírói gyakorlat az IM rendelet szabályait rendeli alkalmazni a jogi személyt képviselő jogtanácsos munkadíjának számítására. Az indítványozók hivatkoztak a Római Szerződés 141. cikkének (1) bekezdésére (jelenleg: Európai Unió működéséről szóló szerződés, 157. cikke), mely a férfiak és nők egyenlő vagy egyenlő értékű munkáért járó egyenlő díjazásáról rendelkezik. Az indítványozók beadványukban azzal érveltek, hogy az azonos szakképzettséggel rendelkező jogtanácsos és ügyvéd a per során egyenértékű munkát végez, melyhez ugyanolyan mértékű felelősség társul. Az indítványozók szerint a jogtanácsosi munkadíj tekintetében kialakult joghézagot a bírói gyakorlat az IM rendelet alkalmazásával igyekszik pótolni, analógiaként alkalmazva ugyanis fenntartja az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét. Az indítványozók állításuk alátámasztásaként hivatkoztak arra, hogy a jogtanácsost és az ügyvédet azonos munkadíj illeti meg a bírósági végrehajtási eljárásban közreműködő jogi képviselő díjazásáról szóló 12/1994. (IX. 8.) IM rendelet alapján.
- [6] 2.1. Az indítványozók beadványa nem tartalmazott alkotmányjogilag értékelhető érvekkel alátámasztott indokolást, ezért az Alkotmánybíróság főtitkára 2017. április 3-án kelt levelével hiánypótlási felhívást bocsátott ki. Az Alkotmánybírósághoz 2017. május 11-én érkezett indítvány-kiegészítésükben az indítványozók fenntartották a korábbi beadványukban foglaltakat, a másodfokú bíróság döntésének indokolását diszkriminatívnak, a jog-egyenlőség elvébe ütközőnek találták. Az indítványozók érvelése szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalmának alapja a jogegyenlőség és az emberi méltóság, melyeket összekapcsol az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló törvény preambuluma, mely elismeri minden ember jogát az egyenlő méltósághoz. Az indítványozók hivatkoztak a 61/1992. (XI. 20.) AB határozatra, álláspontjuk szerint a Fővárosi Törvényszék közvetlen megkülönböztetést alkalmazott, amikor nem tette lehetővé, hogy a jogtanácsos munkadíjának összege a pertárgyértékhez kötődjön, míg ügyvéd esetében engedélyezi az IM rendelet alkalmazását. Az indítványozók álláspontja szerint a másodfokú bíróság azzal, hogy figyelmen kívül hagyta a BH2001.588 és a BDT 2011.2500. számú döntéseket, továbbá a Fővárosi Ítéltábla Polgári Kollégiumának 1/2004. (IV. 19.) számú határozatát, „nem tette lehetővé a törvény előtti egyenlőség érvényre juttatását.” Az indítványozók úgy vélekedtek, a bírói döntések következetlensége jogbizonytalanságot eredményez, ezért kezdeményezték a Fővárosi Törvényszék ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

- [7] 2.2. Az Alkotmánybíróság eljárása során elsőként azt vizsgálja, hogy a benyújtott alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) által támasztott tartalmi és formai feltételeknek – a befogadhatóság követelményeinek – megfelel-e. Az Alkotmánybíróság – az Ügyrendjében meghatározottak szerint – tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról [Abtv. 56. § (1) bekezdés]. Az Abtv. 56. § (2) bekezdése rögzíti, a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit.
- [8] 2.3. Az Abtv. 27. §-a alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés sérti az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Abtv. 1. § a) pontja szerint egyedi ügynek minősül a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet jogát vagy kötelezettségét, jogos érdekét vagy jogi helyzetét érintő vagy eldöntő bírósági eljárás. Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előzményét képező bírósági eljárásban az indítványozói jogi képviselőjeként vett részt, így sem processzuális, sem materiális értelemben nem tekinthető a polgári per szabályai szerinti félnek. Az indítványozó a perbe nem avatkozott be, mindvégig jogi képviselőként járt el, munkadíj vagy azzal egy tekintet alá eső bármely, képvisellel összefüggő költség, díjazás megállapításának – státuszából fakadóan (is) – közvetlenül nem alanya, az egyedi ügyben való esetleges érintettségét sem az alkotmányjogi panasz előterjesztése, sem a hiánypótlás benyújtása során nem igazolta. Az egyedi ügyben való érintettség hiánya miatt az Alkotmánybíróság megállapítása szerint az az indítványozó nem felel meg az Abtv. 27. §-ában meghatározott feltételeknek. Az indítványozói vonatkozásában az alkotmánybírósági gyakorlat már korábban megállapította, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz benyújtására az önkormányzat is lehetőséggel rendelkezik, ha az Alkotmánybíróság eljárásának alapjául szolgáló ügyben „[m]ellérendelt jogalanyként és nem a közhatalom gyakorlójaként járt el” {3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [18]}. Az indítványozói megfelel az alkotmánybírósági gyakorlat és az Abtv. által támasztott követelményeknek, mellérendelt jogalanyként, alperesi pozícióban vett részt a peres eljárásban, így indítványozói jogosultsággal rendelkezik. Az Alkotmánybíróság – tekintettel arra, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztőire vonatkozó törvényi feltételeknek nem felel meg – a továbbiakban kizárólag az indítványozói vonatkozásában vizsgálta a beadványt.
- [9] 2.4. A Fővárosi Törvényszék támadott ítéletét 2017. január 2-án vette át az indítványozói jogi képviselője, az alkotmányjogi panaszt 2017. március 3-án, az előterjesztésére nyitva álló határidő utolsó napján nyújtotta be. Az indítványozói megjelölte az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont], az alaptörvény-ellenesnek tartott bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és kérte annak megsemmisítését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont]. Az indítványozói számára a Fővárosi Törvényszék ítéletével szemben további fellebbezésnek nem volt helye [Abtv. 27. § b) pont].
- [10] 2.5. Az indítványozói panasz-beadványában és annak kiegészítésében egyaránt az Alaptörvény XV. cikk (1)–(2) bekezdései megsértésére hivatkozással azért kérte a Fővárosi Törvényszék ítéletének megsemmisítését, mert meglátása szerint a döntés diszkriminatív módon sérti az egyenlő munkáért egyenlő bér elvét azzal, hogy eltérő díjazást állapít meg a peres eljárásban jogi képviselőt ellátó jogtanácsos és az ügyvéd esetében. Az Alkotmánybíróság meglátása szerint a panasz-beadvánnyal kapcsolatosan nem állnak fenn az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti határozott kérelem feltételei, tekintettel arra, hogy alkotmányjogilag értékelhető indokolást nem tartalmaz.

- [11] 2.6. A fent kifejtett indokok alapján az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/839/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3270/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.635.950/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránti alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó – az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján előterjesztett – alkotmányjogi panaszában a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.P.50.173/2016/7. számú ítélete és a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.635.950/2016/3. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1) és (4) bekezdésével, és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadványok és a bíróságok által hozott határozatok alapján az alábbiakban összegezhető.
- [3] Az indítványozó társasházi közgyűlési határozat érvénytelenségének megállapítása iránt indított pert. Keresete alapján az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a budapesti társasház alperes 2014. március 24-i közgyűlésén hozott 4. valamint 5. számú határozata érvénytelen, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Az ítélet indokolása szerint a bíróság a felperesnek – a tárgyalás berekesztése után – előterjesztett perköltség igényét elutasította, tekintettel arra, hogy a felperes a megjelölt költségek felmerülését nem igazolta.
- [4] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Kérte, hogy a másodfokú bíróság annak a perköltség megfizetésére vonatkozó rendelkezéseit annyiban változtassa meg, hogy kötelezze alperest 3 400 Ft elsőfokú, valamint 1 000 Ft másodfokú perköltség felperes részére történő megfizetésére.
- [5] A másodfokú bíróság tárgyaláson kívül meghozott ítéletében a fellebbezett rendelkezéseket helyben hagyta. Az indokolásban rámutatott, hogy a tárgyalás berekesztését követően előterjesztett perköltség igényt tartalmazó beadvány vonatkozásában, az elkészttség miatt, annak már nem volt jelentősége, hogy a felperes a kért költségek felmerülését igazolta-e, illetve azok mennyiben szorulnak igazolásra.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-a alapján.
- [7] Kérte, hogy az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 53.Pf.635.950/2016/3. számú jogerős ítéletét, valamint az elsőfokú ítéletet is, minősítse alaptörvény-ellenesnek és semmisítse meg. Álláspontja szerint az ítéletek – perköltség viselésére vonatkozó rendelkezései – sértik a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) rendelkezéseit, továbbá azok ellentétesek az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével, a XV. cikk (1), (4) bekezdéseivel, és a XXVIII. cikk (1), (7) bekezdéseivel.
- [8] Az indítványozó kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem tájékoztatta őt, mint jogi képviselő nélkül eljáró felet a perköltség igény előterjesztésének lehetőségéről, majd a tárgyalás berekesztését követően, igazolással alátámasztva előterjesztett perköltség iránti kérelmét elutasította. Nehezményezte, hogy a perköltség igényét az első és a másodfokú bíróság eltérő indokok alapján utasította el.
- [9] Az indítványozó nyilatkozott arról, hogy a fentebb megjelölt ügyben nincs rendkívüli jogorvoslati eljárás folyamatban.
- [10] Az alkotmányjogi panaszt az előzmény per 1993. évben született felperesének édesanyja nyújtotta be, aki a perben meghatalmazottként járt el.
- [11] 2.1. A főtítkár hiánypótlásra hívta fel az előzmény per felperesét mint indítványozót. Tájékoztatta, hogy az Alkotmánybíróság Ügyrendje 27. §-a rendelkezik az Alkotmánybíróság előtti eljárásra vonatkozó jogi képviselő

szabályairól. Ennek értelmében az Alkotmánybíróság előtt jogi képviselőként ügyvéd, jogvédő társadalmi szervezet jogi szakvizsgálóval rendelkező képviselője, valamint a jogi személy és egyéb gazdálkodó szervezet jogtanácsosa járhat el. A képviseleti jogosultságot a Pp. szerinti teljes bizonyító erejű magánokirattal, vagy közokiratba foglalt meghatalmazással kell igazolni. A meghatalmazásnak az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre kell vonatkoznia. A védő, illetve a képviselő alapeljárás szerinti kirendelésének, illetve meghatalmazásának hatálya az Alkotmánybíróság előtti eljárásra nem terjed ki. Az Ügyrend 25. § (6) bekezdése alapján, ha a jogi képviseletre vonatkozó szabályszerű meghatalmazást az indítványozó nem pótolja, az Alkotmánybíróság a továbbiakban minden tájékoztatást és közlést az indítványozó részére küld meg.

- [12] A hiánypótlási felhívás tartalmazta azt is, hogy mikor minősül a kérelem határozottnak, és rögzítette, hogy az indítványnak indokolást is kell tartalmaznia arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel, ismertette továbbá az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése tekintetében kialakult gyakorlatot.
- [13] Az Alkotmánybíróság főtíkára felhívására az indítványozó határidőben előterjesztette hiánypótlását, amelyet mind az indítványozó, mind édesanyja aláírt, de az alkotmányjogi panaszt nem módosította és nem is egészítette ki az indítványozó e felhívásban foglaltak tartalmának megfelelően. Az indítványozó e beadványához meghatalmazást is csatolt, amelyben – a főtíkári tájékoztatás ellenére – meghatalmazta édesanyját az Alkotmánybíróság előtti eljárásban való képviseletre.
- [14] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy az Ügyrend 25. § (6) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság minden tájékoztatást és közlést a továbbiakban az indítványozó részére küld meg.
- [15] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 50. § (1) bekezdése és az Ügyrend 5. § (1) bekezdése alapján tanácsban jár el az ügyben.
- [16] Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról dönt. A tanács vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit. A befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [17] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz benyújtására – az Abtv. 27. §-ára hivatkozással – a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül van lehetőség. Az Abtv. 53. § (2) bekezdése értelmében pedig az alkotmányjogi panasz iránti indítványt – a 26. § (2) bekezdése szerinti eset kivételével – az ügyben első fokon eljáró bíróságnál kell az Alkotmánybírósághoz címezve benyújtani.
- [18] A Fővárosi Törvényszék 53.Pf.635.950/2016/3. számú ítéletét 2016. november 24-én vette át az indítványozó meghatalmazottja, míg az alkotmányjogi panaszt 2017. január 23-án nyújtották be – személyesen – az ügyben eljáró elsőfokú bírósághoz. A másodfokú ítélettel szemben az alkotmányjogi panaszt tehát a törvényi határidőn belül terjesztették elő.
- [19] Az indítványozó a bírósági eljárásban félként részt vett, így érintettsége a támadott határozattal összefüggésben megállapítható. Az indítvány az Abtv. 27. § b) pontjának is eleget tesz, mivel az indítványozó a rendelkezésre álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [20] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, ennek feltételeit az 52. § (1b) bekezdése részletezi. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó kérelme e feltételeknek csak részben felel meg.
- [21] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét és az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Megjelöli a sérelmezett bírói döntést, továbbá kifejezett kérelmet terjeszt elő a bírói döntés megsemmisítésére. A kérelem – a XV. cikk (1) és (4) bekezdései tekintetében – nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel vagy nemzetközi szerződéssel. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XV. cikk (1) és (4) bekezdései tekintetében nem felel meg a határozottság vonatkozásában a törvényi feltételeknek.
- [22] Az indítványozó hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmére. Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 26–27. §-ai alapján csak az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépése után is fenntartotta korábbi értelmezését, mely szerint a jogbiztonság önmagában nem alapjog, így a B) cikk (1) bekezdésének a sérelmére alkotmányjogi panaszt csak kivételes esetben

- a visszaható hatályú jogalkotás és a felkészülési idő hiánya esetén {pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [14]–[17]; 3322/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [10]} – lehet alapítani.
- [23] Az indítványozó beadványában az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem hivatkozott a visszaható hatályú jogalkotásra és a felkészülési idő hiányára, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz ebben a vonatkozásban nem felel meg a törvényi feltételeknek.
- [24] 4. Az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt további feltételeinek való megfelelés vizsgálata során az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg.
- [25] Az Abtv. 27. §-a értelmében alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont].
- [26] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz indítvány akkor fogadható be, ha az abban kifejtettek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet támasztanak alá, vagy ha alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetnek fel.
- [27] Az Alkotmánybíróság e körben megállapította, hogy az indítvány nem felel meg ezeknek a követelményeknek. Az indítványozó ugyanis egyértelműen az ügyében eljáró bíróságok jogértelmezését, a bírói mérlegelést tartotta alaptörvény-ellenesnek a tisztességes bírósági eljárás elvével kapcsolatban előterjesztett kérelme vonatkozásában is.
- [28] Az indítványozó hangsúlyozta, hogy más perében a bíróság rákérdezett a perköltség igényére. Nehezményezte az – álláspontja szerint – eltérő bírósági gyakorlatot a perköltség igény és a személyes költségmentesség tekintetében. Rámutatott, hogy tudomással bír arról, hogy ezek törvényességi kérdések, amelyek tekintetében a Kúria bír kompetenciával, de anyagi helyzete miatt a jogi képviselő munkadíja miatt nem tudta volna a felülvizsgálati eljárást igénybe venni. Ez utóbbira hivatkozva vetette fel a jogorvoslathoz való joga sérelmét.
- [29] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a jogerős ítélet szerint az indítványozó személyes költségmentességben részesült, amely nem mentesít az ellenfél költségeinek megfizetése alól, amennyiben a bíróság az e kedvezményben részesülő felet e tekintetben marasztalja.
- [30] Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy mind a Pp. 271. § (2) bekezdése, mind a Pp. 271. § (3) bekezdése szerint a támadott jogerős határozattal szemben nincs helye felülvizsgálatnak. Az indítványozó tehát a hatályos jogszabályi rendelkezéseket figyelmen kívül hagyva, úgy hivatkozik a perköltség-kedvezmények és a jogorvoslati jog kapcsolatára, mintha csak ezen összefüggésen alapult volna a döntése, hogy felülvizsgálati kérelemmel az ügyben nem élt. A vélt alaptörvény-ellenességet a perköltség-kedvezmények tartalmából kívánja tehát levezetni az indítványozó.
- [31] Az Alkotmánybíróság határozataiban rámutatott, hogy az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak [lásd pl. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [32] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítvány a sérelmezett bírói döntésekkel szemben törvényességi, és nem alkotmányossági kifogásokat tartalmaz. Az Alkotmánybíróság hatáskörébe – az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése és (2) bekezdés *d*) pontja értelmében – a bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik. Az alkotmánybírósági jogvédelem nem jelenti tehát a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát [lásd pl. 3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [33] Az indítványozónak, a sérelmezett bírói döntésekkel szemben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseire hivatkozással előterjesztett kérelme, tehát törvényességi, és nem alkotmányossági kifogásokat tartalmaz, és emiatt az Alkotmánybíróság a panaszt erre hivatkozással sem fogadhatta be.
- [34] 5. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A bírósági döntéseket – az Alaptörvény felhatalmazása alapján – az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálata során.
- [35] Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszban nem állított olyan pontosan körülírt, releváns alkotmányjogi érvekkel alátámasztott alaptörvény-ellenességet, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként lehetne értékelni, vagy amely a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vetne fel.

[36] Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 52. § (1b) pontjában, valamint 29. §-ában foglaltak, illetve az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének a) és h) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/475/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3271/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Gfv.VII.30.675/2016/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Arányi Szabolcs ügyvéd, 1055 Budapest, Stollár Béla u. 4.) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett az Alkotmánybíróság elé a Kúria Gfv.VII.30.675/2016/5. számú végzése és a Debreceni Ítéletábla Fpkhf.III.30.253/2016/2. számú végzése ellen, azok alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) bekezdésének a megsértésére hivatkozott.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye, hogy az adós és az indítványozó hitelező között a 2000-es évek elejétől állt fenn üzleti kapcsolat. Az adós mint megrendelő és a hitelezői igénybejelentéssel élő indítványozó mint termelő 2013-ban írásban termékértékesítési szerződést kötöttek 65 000–70 000 db kizárólag fehér tollazatú, nem tépelt liba értékesítésére, amelyben az átvételi árat és a fizetési határidőt is meghatározták. A szerződő felek között az írásba foglalt termékértékesítési szerződésben meghatározott vételártól eltérő átvételi árra vonatkozó szerződésmódosítás írásban nem jött létre, a libák leszállítása az adós ütemezése és kérése alapján történt. Az indítványozó 2014-ben is szállított az adósnak. Ezt követően az adós 2015-ben felszámolás alá került. Az indítványozó hitelezőként a felszámolóhoz tőke, késedelmi kamat és nyilvántartásba vételi díj igényét bejelentette, és kifejtette, hogy ugyan a szerződéstől eltérően csökkentett áron számlázott, de erre azért került sor, mert az adós gazdasági erőfőlényével visszaélve azzal fenyegette meg, hogy amennyiben a libákat nem alacsonyabb áron számlázza le, abban az esetben egy darabot sem vesz át. A felszámoló az igényt vitathatónak minősítette és a bíróságnak megküldte. A felszámoló szerint a felek – a szerződéskötést követően bekövetkezett negatív piaci változások miatt – a szerződésben szereplő átvételi árat közös megegyezéssel módosították, míg a szerződésben meghatározott darabszám fölötti mennyiség esetében azt alkalmilag, az aktuális piaci viszonyok szerint határozták meg. Az indítványozó mindig a módosított vételárat számlázta, melyet az adós maradéktalanul megfizetett a részére, valamint az indítványozó nem tett jogfenntartó nyilatkozatot és korábban sem jelezte, hogy az árkülönbözetre bármilyen jogcímen igényt tartana.
- [3] Az elsőfokú bíróságként eljáró Debreceni Törvényszék 2.FpkH.7/2016/11. számú végzésével az indítványozó hitelezői igénybejelentését elutasította. Álláspontja szerint csak 2013-ban állt fenn a felek között termékértékesítési szerződés, míg az átvételi ár vonatkozásában megállapította, hogy a számla kiállítása és a megrendelőnek való megküldése az indítványozó részéről tevőleges magatartást jelent, az indítványozó nem tett jogfenntartó nyilatkozatot és semmilyen módon nem igazolta, hogy a számla kiállítása ellenére e tárgyban nem volt közös megegyezéssel szerződésmódosítás. Az elsőfokú bíróság utalt arra is, hogy a felek a szerződést nemcsak az árban módosították, hanem a szerződött mennyiségtől is eltértek, továbbá az indítványozó tépelt libát adott át az adós részére.
- [4] A másodfokú bíróságként eljáró Debreceni Ítéletábla Fpkhf.III.30.253/2016/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Indokolásában utalt arra, hogy a felek közötti mezőgazdasági termékértékesítési szerződésre a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 418. §-a az irányadó és a BH 1981.326 számú eseti döntés értelmében az a tény, hogy a mezőgazdasági termékértékesítési szerződés kötelezettje a terméket a szerződésben kikötött ártól eltérően a megrendelő újabb árajánlatának megfelelően számlázza, a szerződés módosításaként értékelhető. A másodfokú bíróság szerint a számla ugyan szerződésmódosításnak nem minősül, azonban az a szerződésmódosításnak ráutaló magatartással történő kifejezésre juttatását tanúsítja. A másodfokú bíróság arra is rámutatott, hogy a szerződésmódosítás elfogadása

hiányában a régi Ptk. 316. § (1) bekezdését kellene alkalmazni, amely szerint, ha a jogosult a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta. A másodfokú bíróság indokolása szerint továbbá a fellebbezéshez csatolt „Tényleírás” megnevezésű okiratot hiteles bizonyítékként azért nem tudta elfogadni, mivel aláírást nem tartalmazott.

- [5] A Kúria Gfv.VII.30.675/2016/5. számú végzésével a jogerős, másodfokú végzést hatályában fenntartotta. Indokolásában kiemelte, hogy a jogerős végzés nem tartalmazza azt, hogy a számla kiállítása szerződésmódosításnak minősülne. Utalt továbbá arra, hogy a másodfokú bíróság a számla kiállítását olyan bizonyítéknak fogta fel, amely a ráutaló magatartással történő szerződésmódosítást juttatta kifejezésre. Ebből következően az indítványozó valójában annak felülvizsgálatát kérte, hogy a másodfokú bíróság helytállóan mérlegelte-e a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A Kúria hangsúlyozta, hogy a felülvizsgálati eljárás nem ad alapot a bizonyítékok felülmérlegelésére, ha az egyes bizonyítékokból eltérő következtetés is levonható lett volna. A Kúria kifejtette, hogyha az indítványozó állítása megfelel a valóságnak abban a tekintetben, hogy az átlagos átvételi ár jóval magasabb volt az adós által kifizetettnél, akkor – a hitelező által állított körülmények esetén, azaz, hogy az adós azt közölte, hogy ha nem fogadja el az árat, akkor semmit nem vesz át – ennél kissé magasabb áron el tudta volna adni a libákat. A Kúria szerint ugyancsak a ráutaló magatartással történő szerződésmódosítás tényét támasztja alá, hogy 2014-ben is szállított az indítványozó az adósnak, így amennyiben az adós 2013-ban valóban gazdasági erőfölényével visszaélve kényszerítette az indítványozót a libák alacsonyabb áron történő átadására, akkor nem volt észszerű gazdasági döntés az indítványozó részéről, hogy 2014-ben is az adósnak értékesítette a libáit alacsonyabb áron. Ugyanígy a jogfenntartó nyilatkozat hiányát is a szerződésmódosítás bizonyítékeként jelölte meg a Kúria.
- [6] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtott be alkotmányjogi panaszt a Kúria végzésével szemben, amelyet a másodfokú végzésre is vonatkoztatott. Az indítványozó szerint a Kúria végzése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát, mert a Kúria figyelmen kívül hagyta az évtizedek óta következetes bírói esetjogot, a mellőzés okát pedig nem indokolta. Az indítványozó előadta, hogy a Kúria joggyakorlata szerint a számla kiállítása nem minősül a szerződéses ár tekintetében szerződésmódosításnak, e tekintetben a BDT 2007.1713, az EBH 2004.1118, a BH 1987.365, a BH 2007.9.394 és az EBH 2004.1118 számú eseti döntésekre hivatkozott. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy amennyiben az esetjog következetlen, az az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdését is sérti. Az indítványozó szerint a Kúria alaptalan feltételezésének minősül, hogy a libapiacon 2013-ban magasabb felvásárlási árak voltak érvényben, ezt a peradatok nem támasztják alá, továbbá az a tény, hogy a felek 2014-ben új szerződést kötöttek, nem jelenti azt, hogy a korábbi szerződést módosították volna.
- [7] Az indítványozó szerint a Kúria végzése azért sérti az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését, mert önkényesen és a törvényes kereteken túlterjeszkedve fosztotta meg az indítványozót az őt megillető vagyoni követeléstől. E tekintetben a 64/1993. (XII. 22.) AB határozatra, az 50/2004. (XII. 6.) AB határozatra, a 17/1992. (III. 30.) AB határozatra és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogára hivatkozott. Az indítványozó szerint a Kúria éppen azáltal vonta el a tulajdonhoz való jog lényegét, hogy az indítványozó magatartását kiterjesztő módon értelmezte, amely sem a régi Ptk., sem más jogszabály rendelkezéséből nem vezethető le, és amelyet a konkrét eljárás tényei sem támasztanak alá, ezáltal a törvény adta kereteken túlterjeszkedett. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria elmulasztotta annak figyelembe vételét, hogy jogról lemondani vagy abból engedni csak kifejezett nyilatkozattal lehet a régi Ptk. 207. § (4) bekezdése értelmében, amely szabálynak az alkotmányjogi értelemben vett tulajdonfogalom kapcsán garanciális jelentősége van.
- [8] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése értelmében elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] Az Abtv. 27. §-ának a) és b) pontjai értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeit kimerítette.
- [10] Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, valamint az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként a XIII. cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (1) bekezdését.

- [11] Az alkotmányjogi panasz a XIII. cikk (1) bekezdése és a XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában tartalmaz indokolást, e tekintetben az indítvány megjelöli az Alaptörvényben biztosított jog vélt sérelmének lényegét, a sérelmezett bírói döntést és kifejezetten kérte annak megsemmisítését.
- [12] 4. Az Abtv. 29. §-a értelmében alapvető feltétel, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel.
- [13] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában alapvetően azt kifogásolta, hogy a Kúria – álláspontja szerint – eltért a bírói gyakorlattól és ennek okát nem indokolta meg. Az egyedi bírósági döntések indokolási kötelezettségére vonatkozó kérdést az Alkotmánybíróság a 7/2013. (III. 1.) AB határozatában alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdésként értékelte (Indokolás [21]). Következésképpen az indítványban felvetett elvi jelentőségű alkotmányjogi kérdés tárgyában az Alkotmánybíróság már korábban állást foglalt [lásd: 3130/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [13]]. Mindazonáltal az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonszertést szenvedett el (vagyoni követeléséhez nem jutott hozzá). Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze vagyoni perekben a bíróságok által elkövetett, egyéb alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának” [3007/2015. (I. 12.) AB végzés, Indokolás [19]].
- [14] Az Alkotmánybíróság szerint a Kúria végzésében az indítványozóval ellentétes jogi álláspontra helyezkedett, a döntését alátámasztó érveiről számot adott, továbbá a szerződésmódosítás bekövetkeztét nem kizárólag a számla kiállítására mint bizonyítékra alapozta, hanem e tekintetben további bizonyítékokat (például jogfenntartó nyilatkozat hiánya) is értékelt, illetve jogszerűnek találta a másodfokú bíróság bizonyítékértékelését, e tekintetben a felülmérlegelésre nem látott jogszerű lehetőséget. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tartózkodik az indokolásban megjelenő érvek megalapozottságának vizsgálatától, mert a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése az eljárásjogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3119/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [30], 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]].
- [15] Az Alkotmánybíróság az indítványozónak az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonhoz való joga sérelmére vonatkozó érvelése vonatkozásában arra mutat rá, hogy szakjogi-törvényességi kérdésnek minősül annak megítélése, hogy az indítványozó számla kiállításában megtestesülő magatartása értékelhető-e a szerződésmódosítás egyik bizonyítékként, amely alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést nem vet fel. Az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy „a jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki” [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]].
- [16] Tekintettel arra, hogy az indítványozó a kúriai végzés alaptörvény-ellenességét egyebekben nem indokolta, az Alkotmánybíróság nem talált olyan körülményt, amelyet a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal és a tulajdonhoz való joggal összefüggésben, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni.
- [17] Mindezek alapján az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételeknek, ezért az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/810/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3272/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 27.Pf.20.434/2015/8. számú ítélete és a Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.341.2014/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Szilágyi László (a továbbiakban: indítványozó) 2016. május 25-én jogi képviselővel (dr. Csapó Csilla; 8000 Székesfehérvár, Zsolt u. 51.) eljárva, a Székesfehérvári Törvényszék útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a Fővárosi Ítéltábla 27.Pf.20.434/2015/8. számú ítélete és a Székesfehérvári Törvényszék 15.P.20.341.2014/17. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás szerint az indítványozó és Székesfehérvár Megyei Jogú Város Önkormányzata (a továbbiakban: önkormányzat) 2008 januárjában bérleti szerződést kötöttek egy, az önkormányzat tulajdonában álló ingatlanra. Az indítványozó a szerződéskötést megelőzően az ingatlan tulajdonságaival tisztában volt, annak hasznosíthatósági feltételeiről, az irodai használathoz szükséges hatósági engedélyhez kötött átalakítás szükségességéről megfelelő információkkal rendelkezett. Az indítványozó az ingatlant a szükséges műemlékvédelmi munkák miatt 2008 áprilisában vette birtokba. A műemlékvédelmi hivatal a helyiség üzletté alakítása elé akadályt nem gördített, de több feltételt szabott. Az indítványozó az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálatához kérelmet adott be a helyiség üzletté való átalakítása céljából, azonban vizesblokk hiányában az engedélyt nem kapta meg. Az indítványozó arra hivatkozással, hogy a bérlemény irodai célra nem használható, a bérleti díj leszállítását kérte, amit az önkormányzat nem fogadott el. Az indítványozó ezt követően a szerződésben kikötött bérleti díj megfizetésétől elzárkózott. Az önkormányzat a bérleti díj megfizetésének elmulasztása miatt 2008. október 31. napjára a bérleti szerződést felmondta, kérte a helyiség birtokba bocsátását, amelynek azonban az indítványozó nem tett eleget.
- [4] A Székesfehérvári Városi Bíróság az önkormányzat keresete nyomán 18.P.22.827/2008/7. számú ítéletével kötelezte az indítványozót az ingatlan kiürítésére, és a hátralékos bérleti díj, valamint 2008. november hónapra használati díj megfizetésére. A bíróság úgy foglalt állást, hogy az önkormányzatot az ingatlan hasznosíthatóságának korlátozottsága miatt szavatossági felelősség nem terheli, mert az indítványozó valamennyi szükséges információ birtokában döntött annak bérbeviteléről. A Fejér Megyei Bíróság az elsőfokú határozatot helybenhagyta, majd a jogerős döntést a Legfelsőbb Bíróság is hatályában fenntartotta. Az önkormányzat a helyiség kiürítése iránt végrehajtást kezdeményezett, amelyről tudomást szerezve az indítványozó 2011. március 17-én az önkormányzat birtokába bocsátotta a perbeli ingatlant.
- [5] Az önkormányzat 2010. május 31-én fizetési meghagyás kibocsátását kérte az indítványozóval szemben bérleti és használati díj jogcímén. A fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban az önkormányzat 27 749 710 forint használati díj és késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az indítványozót. Keresetét arra alapította, hogy a bérleti jogviszony megszűnését követően az indítványozó a perbeli ingatlan birtokba adására vonatkozó kötelezettségének nem tett eleget.
- [6] A Székesfehérvári Törvényszék ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 25 710 830 forintot. A keresetet ezt meghaladóan, míg a viszontkeresetet teljes egészében elutasította. Határozatának indokolásában leszögezte az elsőfokú bíróság, hogy a felek között 2008. október 31. napjáig fennállt bérleti jog-

viszonyról, annak érvényes felmondásáról, a jogviszony 2008. október 31. napjával történt megszűnéséről, és az indítványozó bérleti díj, illetve 2008. november hónap tekintetében használati díj fizetési kötelezettségéről jogerős ítélet rendelkezik. Erre figyelemmel mindazok az indítványozói kifogások, amelyek az elbírált körülményeket érintik, így a szerződés megszűnése, semmissége, az önkormányzat szavatossági felelőssége és a birtokbaadás ténye a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 229. §-ának (1) bekezdéséből következően ítélt dolognak minősülnek, így azok a perben nem vizsgálhatók. A keresetet érintően kizárólag azt kellett elbírálni, hogy az indítványozó a perbeli időszakban jogcím nélküli használónak minősült-e, és ennek következményeként az önkormányzatot megilleti-e a használati díj, és milyen összegben. Vizsgálata eredményeként a bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy az indítványozó jogcím nélküli használónak minősül, ezért használati díj fizetésére köteles.

- [7] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a per főtárgyát érintő fellebbezett részében helybenhagyta.
- [8] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való joga, illetve a XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslat-hoz való joga sérelmére hivatkozva.
- [9] Indítványában a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 76. § (5) bekezdés *h*) pontjának alaptörvény-ellenességét is állította, és sérelmezte a 347/2015. (VII. 21.) számú OBHE határozatot, amely alapján ügyében a Pécsi Ítéltábla bírái jártak el kirendelt bíróként.
- [10] 1.3. Az indítványozó az alkotmányjogi panasszal párhuzamosan felülvizsgálati eljárást is kezdeményezett a Kúriánál, ezért az Alkotmánybíróság az eljárását felfüggesztette, majd azután folytatta azt, hogy a Kúria Pfv.V.21.187/2016/13. számú ítéletével a Fővárosi Ítéltábla jogerős ítéletét hatályában fenntartotta.
- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.
- [12] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszát határidőn belül terjesztette elő.
- [13] Az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek az alábbiak szerint felel meg. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit és indokolást is tartalmaz. Ezen kívül megjelöli a sérelmezett bírói döntéseket és kifejezetten kéri azok megsemmisítését.
- [14] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az Abtv. 27. §-ában, valamint az Abtv. 29–31. §-aiban foglalt tartalmi feltételeket az alkotmányjogi panasz kimeríti-e.
- [15] 3.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 27. §-ára alapozza. Az Abtv. hivatkozott szakasza alapján az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [16] Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] Megállapítható továbbá, hogy a Fővárosi Ítéltábla ítélete ellen nincs helye fellebbezésnek, az indítvány tehát e tekintetben megfelel a törvényi feltételeknek.
- [18] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként nevesíti, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [19] Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy az indítványozó panaszában megjelölt-e olyan alaptörvény-ellenességet, amely a bírói döntést érdemben befolyásolta.

- [20] Az indítványozó azt sérelmezte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogával és az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jogával összefüggésben, hogy nem volt lehetősége a bizonyításra, az önkormányzatot pedig az általa állítottak igazságtartalmának igazolására nem kötelezték az eljáró bíróságok. Állítása szerint ezzel csorbult az a joga, hogy az önkormányzat keresetével szemben érdemi védekezését teljes körűen előterjeszthesse, és a keresetről a bíróságok minden információ birtokában dönthessenek.
- [21] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben fontosnak tartja a Fővárosi Ítéletábla azon álláspontját felidézni, miszerint az indítványozó a korábbi jogerős ítéletben foglalt tényeket és jogi okfejtéseket már nem tehetette vitásá, ezért beszámítási kifogása sem volt érdemben vizsgálható.
- [22] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ezért az alkotmányjogi panaszban kifejtett aggályok valójában a bíróságok által megállapított tényállást vitatják, a bírói döntések irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára irányulnak, amelyre az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel.
- [23] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panaszában a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, valamint a jogorvoslathoz való jog tekintetében kifejtettek nem minősülnek a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességnek.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó panasa nem tartalmaz semmilyen alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.
- [25] 4. Az indítványozó a Bszi. 76. § (5) bekezdés *h*) pontjának alaptörvény-ellenességét is állította indítványában, és sérelmezte a 347/2015. (VII. 21.) számú OBHE határozatot, amely alapján ügyében a Pécsi Ítéletábla bírái jártak el kirendelt bíróként.
- [26] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben megállapította, hogy az indítványozó nem teljesítette a határozott kérelemnek az Abtv. 52. § (1b) *a*) pontjában előírt azon feltételét, miszerint egyértelműen meg kell jelölni azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására.
- [27] Az Alkotmánybíróság jelen eljárása során nem bocsátott ki hiánypótlási felhívást az indítványozó részére, mert az indítvány alapján – az esetleges hiánypótlási felhívásra adott választól függetlenül – egyértelműen megállapítható, hogy az indítványozó által sérelmezett rendelkezés alkalmazására az ügyében folytatott bírósági eljárásban nem került sor, ezért az nem lehet az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz eljárás vizsgálatának tárgya.
- [28] A bírák kirendelésének jogintézményét a bírák jogállásáról és javadalmazásáról 2011. évi CLXII. törvény 31–33. §-ai szabályozzák, ami alapján megállapítható, hogy bíró kirendelésére nem egyedi ügyben kerül sor, és a kirendelt bíró nem meghatározott ügy elbírálására kap felhatalmazást. Bíró kirendelésére alapesetben a törvényszék elnöke, egyéb esetekben az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke jogosult.
- [29] A Bszi. 76. § (5) bekezdés *h*) pontja értelmében az OBH elnöke dönt a bíró más szolgálati helyre történő kirendeléséről, ha a kirendelés nem a törvényszék és az illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság, illetve járásbíróság között vagy a törvényszék illetékességi területén működő járásbíróságok között, vagy a törvényszék illetékességi területén működő közigazgatási és munkaügyi bíróság és a járásbíróságok között történik.
- [30] A 347/2015. (VII. 21.) számú OBHE határozatával az OBH elnöke a Pécsi Ítéletábla tíz bíróját rendelte ki egy év időtartamra, a Fővárosi Ítéletáblára. Az OBH elnöke ezt általános központi igazgatási feladatkörében eljárvan tette, nem pedig valamely bírósági eljárás résztvevőjeként.
- [31] A fentiekből következik, hogy az OBH elnöke a sérelmezett jogszabályi rendelkezés alapján nem egyedi ügyben, és nem bírósági eljárásban hoz határozatot bíró kirendeléséről. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a sérelmezett rendelkezés alkalmazására az indítványozó ügyében folytatott bírósági eljárásban nem került sor. [lásd 3132/2015. (VII. 9.) AB végzés, Indokolás [11]]. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján ezen indítványi elem érdemi vizsgálatát mellőzte.

- [32] 5. A kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panaszában a kifogásolt bírósági ítéletekben foglaltakkal kapcsolatosan nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [33] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Pokol Béla s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Stumpf István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Varga Zs. András s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1125/2016.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3273/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.Kpk.46.352/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (Péteri Ügyvédi Iroda, 1125 Budapest, Fészek utca 16/b., levélcím: 1461 Budapest, Pf. 74., képviseli: dr. Pucskó Albert ügyvéd) alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, melyben a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 11.Kpk.46.352/2016/2. számú végzése alaptörvény-ellenesége megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó férje mint kérelmező (a továbbiakban: vízumkérelmező) látogató célú egységes vízum kiállítása iránti kérelmet nyújtott be a kairói Magyar Nagykövetségen 2016. szeptember 1-jén. A kérelmet a Nagykövetség a 810/2009/EK rendelet (a továbbiakban: Közösségi Vízumkódex) 32. cikk (1) bekezdés a) pont ii) pontja, valamint a 32. cikk (1) bekezdés b) pontja alapján, arra hivatkozással utasította el, hogy a vízumkérelmező nem igazolta a tervezett tartózkodása célját és feltételeit. A határozat szerint a tervezett tartózkodás céljának és feltételeinek indokolására benyújtott információ nem tekinthető megbízhatónak, valamint nem lehetett bizonyossággal megállapítani, hogy a vízumkérelmező a vízum lejártá előtt valóban el szándékozik hagyni a tagállamok területét.
- [3] Az elsőfokú határozattal szemben a vízumkérelmező fellebbezést terjesztett elő, melyet a Külgazdasági és Külügyminisztérium Konzuli és Állampolgársági Főosztálya elutasított, és a vízum kiadását megtagadta. A vízumkérelem elutasításának indokaként a minisztérium egyebek között arra hivatkozott, hogy a vízumkérelmező első alkalommal 2015. decemberében nyújtott be vízumkérelmet annak érdekében, hogy tanulmányi céllal utazhasson Magyarországra. A tanulmányi cél egy magyar nyelvtanfolyam lett volna, melynek költségeit az indítványozó vállalkozása fedezte volna. Az eljárás során mind a vízumkérelmező, mind az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy kapcsolatuk üzleti és baráti jellegű. A vízumkérelem a beutazási cél kétségességére és a magas migrációs kockázatra tekintettel elutasításra került. A vízumkérelmező és az indítványozó ezt követően három és fél hónappal később házasságot kötöttek, és a vízumkérelmező 2016. szeptemberében immáron látogatási vízumkérelmet nyújtott be, a magyar házastársára hivatkozással. A vízumeljárás során az indítványozó és a vízumkérelmező egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tettek a megismerkedésük időpontjára és körülményeire vonatkozóan. A vízumeljárás során az is megállapításra került, hogy a vízumkérelmező korábbi, le nem járt útlevelét érdemi indokolás nélkül új útlevélre cserélte, jóllehet abban mindössze egyetlen bejegyzés, a korábbi vízumkérelem befogadó pecsétje szerepelt, és melyből éppen ezért a korábbi vízumkérelem-elutasítás ténye minden hatóság számára egyértelműen kitűnt.
- [4] A határozat rögzítette, hogy a családi kapcsolat tényleges fennállásának, a valós érzelmi kötődésen alapuló házasságkötésnek a kritériumai az eljáró hatóságok számára vizsgálat tárgyává tehetőek annak megállapítása érdekében, hogy a harmadik országbeli családtag nem él-e vissza a közösségi jogokkal és részéről a házasság megkötése nem a nemzeti bevándorlási jogszabályok kijátszására irányul-e. A Közösségi Vízumkódex rendelkezései alapján a vízumkérelmet el kell utasítani, ha észszerű kétség merül fel a tekintetben, hogy a kérelmező a kérelmezett vízum lejártá előtt el szándékozik hagyni a tagállamok területét. A határozat szerint az eset összes körülményei alapján valószínűsíthető, hogy a vízumkérelmező valódi célja a schengeni térségbe való beutazási szándék volt, a házasságot pedig ennek a célnak az elérése érdekében kötötte, ekként a vízumkérelem elutasításra került.

- [5] A fellebbezési eljárás során az indítványozó elektronikus levélben kereste meg a Külgazdasági és Külügyminisztériumot, anélkül azonban, hogy meghatalmazást csatolt volna, így a minisztérium csak általánosságban tájékoztatta az indítványozót a vízumkérelmek elbírálási rendjéről és a vonatkozó jogszabályokról.
- [6] 1.2. A vízumkérelmező a határozattal szemben kereseti kérelmet terjesztett elő, melyben arra hivatkozott, hogy az alperes Külgazdasági és Külügyminisztérium eljárásjogi szempontból jogszabálysértő határozatot hozott, mivel megsértette a tényállás tisztázásának, a bizonyítékok egyenként és összességében történő értékelésének és okszerű indokolásának kötelezettségét. A vízumkérelmező véleménye szerint az alperes minisztérium nem adta megfelelő indokát annak, hogy a tényállásban szerepeltetett megállapítások miért alapozzák meg a vízumkérelem elutasítását, továbbá nem értékelt egyedileg a becsatolt dokumentumokat. A vízumkérelmező álláspontja szerint a becsatolt dokumentumokból, a bejelentett szálláshelyből, továbbá a nyilatkozataiból mindvégig leszűrhető volt, hogy a Magyarországra való utazás célja a felesége meglátogatása lett volna.
- [7] Az ügyben eljáró Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság határozatában megállapította, hogy a vízum kiállításának megtagadása alapjául szolgáló tényállást az alperes minisztérium megfelelően feltárta, és a feltárt tényállásból okszerű következtetést vont le. A bíróság megállapította, hogy a vízumkérelmező nem igazolta a tervezett tartózkodás célját és feltételeit, mivel bár a felesége meglátogatását jelölte meg, azonban a benyújtott iratokból valószínűsíthető volt, hogy a házasságot a tartózkodási jog megszerzése érdekében létesítette. A bíróság szerint ezt a tényt támasztja alá, hogy a vízumkérelmező a korábbi tanulmányi célú beutazási kérelem elutasítását követően három és fél hónappal kötött házasságot a feleségével, jöllehet a korábbi vízumkérelem elbírálása során kifejezetten úgy nyilatkoztak, hogy közöttük csak üzleti célú kapcsolat van, és a megismerkedésük időpontját és körülményeit is eltérően jelölték meg. A bíróság rögzítette, hogy nem követelmény az, hogy a hatóság bizonyosságot szerezzen arról, hogy a vízumkérelmező a vízum lejárta előtt el szándékozik hagyni a tagállamok területét. A hatóság feladata az, hogy meghatározza, észszerű kétség merül-e fel a szándékot illetően. Miután a jelen ügyben a beutazás célja tekintetében a hatóság részéről észszerű, erős kétely merült fel az érdekházasság gyanúja miatt, ezért a hatóság a rendelkezésre álló tények és bizonyítékok alapján, a mérlegelést követően jogszabályszerűen hozta meg döntését.
- [8] 1.3. A végzéssel szemben indítványozóként a vízumkérelmező felesége terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-ára alapítva, kérve a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Érvelése szerint a végzés sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében, II. cikkében, valamint a VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jogait.
- [9] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése átfogóan védi a magánszférát, az Alaptörvény II. cikke pedig megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az indítványozó hivatkozott továbbá arra, hogy az Alaptörvény L cikk (1) bekezdése értelmében „Magyarország védi a házasság intézményét”, míg a XV. cikk (5) bekezdése értelmében „Magyarország külön intézkedésekkel védi a családokat, a gyermekeket, a nőket, az időseket és a fogyatékkal élőket.” Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése alaptörvény-ellenes módon ellehetetleníti azt, hogy az indítványozó magán- és családi életét tiszteletben tartásuk, hiszen vízum hiányában a vízumkérelmező nem léphet Magyarországra területére, ezáltal az indítványozó és a vízumkérelmező családi élete Magyarországon kizárt. A családi élethez való jog sérelme ekként egyaránt megvalósul az indítványozó és a vízumkérelmező oldaláról is, hiszen a vízumkérelem elutasítása hosszú időre elszakítja a családtagokat egymástól. Az indítványozó arra is hivatkozott, hogy nem észszerű elvárni a feleségtől, hogy a férjét követve egy olyan országba költözzön, ahol vallási, nemzetiségi, kulturális vagy nyelvi okból nem tud boldogulni, és ahol minimális szinten sem lenne biztosított a család lakhatása és megélhetése. Az indítványozó álláspontja szerint a vízumkérelem megtagadása ellentétes az Emberi Jogok Európai Egyezménye 8. cikkével, mely alapján a magán- és családi élethez való jog csak az Egyezmény 8. cikk (2) bekezdésében taxatív módon felsorolt valamely legitim cél érdekében korlátozható, ilyen legitim cél hiányában pedig az eljáró hatóságoknak ki kellett volna állítaniuk a vízumot.
- [10] Az indítványozó az I. cikk (1) bekezdése és a II. cikk sérelmét abban jelölte meg, hogy azzal, hogy a közigazgatási szervek és a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság negligálta az indítványozó családi élet tiszteletben tartásához fűződő jogát, az ő emberi méltóságán is csorba esett.

- [11] 2. Az alkotmányjogi panasz benyújtását követően az Alkotmánybíróság főtíkára tájékoztatta az indítványozót arról, hogy az alkotmányjogi panasz a törvényi feltételeknek nem felel meg, mert az Abtv. 55. § (4) bekezdés *b)* pontja alapján nyilvánvalóan nem az alapügyben vízumkérelmezőként eljáró jogosult terjesztette elő az alkotmányjogi panaszt. A főtíkári tájékoztatásra adott válaszában az indítványozó alkotmányjogi panaszát továbbra is fenntartotta és kérte annak érdemi elbírálását. Álláspontja szerint azért, hogy az alapügy vízumkérelmezőjének, azaz az indítványozó férjének nem állítottak ki látogatási célú vízumot, megghiúsult az indítványozó és a vízumkérelmező családi együttélése, ekként az alkotmányjogi panasz szempontjából az indítványozó is jogosultnak és érintettnek tekinthető. Az indítványozó érvelése szerint azzal, hogy a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság helybenhagyta a közigazgatási szervek vízumkérelmet elutasító határozatát, egyben megtagadta az indítványozó és a vízumkérelmező családjegyesítését és együttélését, ekként az indítványozóra is kihat a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzése.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A vízumkérelmező perbeli jogi képviselője a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság végzését 2016. december 15-én vette át, az indítványozó jogi képviselője pedig alkotmányjogi panaszát 2017. február 6-án nyújtotta be személyesen a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon. Éppen ezért megállapítható, hogy az alkotmányjogi panasz határidőben került benyújtásra. A jogi képviselővel eljáró indítványozó a jogi képviselő meghatalmazását csatolta.
- [14] Az Alkotmánybíróságnak az indítvány érdemi vizsgálatát megelőzően azt kell eldöntenie, hogy az indítványozó jogosultnak, illetőleg érintettnek tekinthető-e. Az Abtv. 27. §-a értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet nyújthat be alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó az egyedi ügyben folytatott bírósági eljárásban nem vett részt, abba nem avatkozott be, mindössze a bírósági eljárás alapját képező közigazgatási eljárás során fordult elektronikus levéllel az eljáró Külügyminisztériumhoz, meghatalmazás csatolása, illetőleg a minisztérium tájékoztatását követően további jogi lépések tétele nélkül.
- [15] Az Alkotmánybíróságnak ezért azt kellett megítélnie, hogy az indítványozó érintettnek tekinthető-e akkor, ha az indítványozó az alapeljárásban félként vagy beavatkozóként nem vett részt, pusztán azért, mert az indítványozó házastársa vízumkérelmének elutasítása egyben a család magyarországi együttélését hiúsítja meg, és így a döntés szükségképpen összefüggésbe hozható az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt magán- és családi élethez való joggal. Az Alkotmánybíróság mindenképp megjegyzi, hogy a magán- és családi élethez való jogból sem az Alaptörvény, sem pedig a nemzetközi emberi jogi egyezmények alapján nem vezethető le a családjegyesítési célú vízumhoz való alanyi jog, sőt a hatályos nemzeti, európai uniós jogi és nemzetközi jogi előírások alapján az államok kifejezetten kötelesek érdemben megvizsgálni a benyújtott vízumkérelmeket, egyebek között annak érdekében, hogy megakadályozzák a vízummal történő visszaéléseket. A vízumkérelm elutasítása pedig szükségképpen kihatással van a vízumkérelmező házastársára, családtagjaira, mely azonban önmagában még nem veti fel az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése sérelmét.
- [16] Az eljáró hatóságok, illetőleg bíróság döntései az indítványozóra nézve közvetlenül rendelkezést nem tartalmaztak. Az alapügy vízumkérelmezője alkotmányjogi panaszt nem nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, jóllehet arra az Abtv. 27. §-a alapján közvetlenül is lehetősége lett volna. Az indítványozó azon érvelése, miszerint az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szempontjából az indítványozó mint a vízumkérelmező felesége, ügyfélként lett volna jogosult eljárni már az alapeljárásban is, hiszen a vízumkérelm szükségképpen érinti a vízumkérelmező házastársát is, és ebből következően alkotmányjogi panasz benyújtására is jogosulttá vált, lényegében annak kimondását jelentené, hogy az egyes hatósági, illetőleg bírósági eljárások, valamint az alkotmányjogi panasz eljárás során az indítványozót és házastársát azonos jogosultságok illetik meg, és az egyikükkel szemben folyó eljárásban a másikat ügyféli jogállás, illetőleg indítványozói jogosultság illeti meg. Egy, az alapügyben sem félként, sem beavatkozóként részt nem vett személy azonban indítványozóként kizárólag akkor igazolhatja érintettségét, ha igazolni tudja azt, hogy az alapeljárás, illetőleg az annak során született döntés(ek) közvetlenül érintik valamely Alaptörvényben biztosított jogát, és a jogállása egyértelműen megkülönböztethető az alapügy-

ben félként résztvevő személyektől. Ellenkező esetben lehetőségessé válna az indítványozói jogosultság családtagok közötti, különféle szempontok szerinti delegálása, mely az alkotmányjogi panasz eljárás funkciójával lenne ellentétes. Ilyen, az alapügy vízumkérelmezőjétől eltérő, és az indítványozót közvetlenül és személyében érintő sérelmet azonban az alkotmányjogi panasz nem jelölt meg.

- [17] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/622/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3274/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.072/2016/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó a Pécsi Ítéltábla Pf.III.20.072/2016/6. számú ítélete ellen terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt 2017. április 7-én, a Kaposvári Törvényszék útján az Alkotmánybírósághoz. Az alkotmányjogi panasz az Alkotmánybíróságra 2017. május 3-án érkezett be. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszt 2017. május 20-án kiegészítette, majd ahhoz 2017. szeptember 18-án és 2017. október 2-án csatolt további két, más ügyekben keletkezett és a Fővárosi Törvényszék által jóváhagyott megállapodást, jogi képviselője nyilatkozatát a Pécsi Ítéltábla támadott ítélete kihirdetésének körülményeiről, valamint a Fővárosi Törvényszék 33.P.22.154/2016/22. számú ítéletét. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, I. cikk (1) bekezdésével, VI. cikk (1) bekezdésével és XXIV. cikk (1) bekezdésével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszról és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az indítványozóról az egyik internetes médiaszolgáltató (a továbbiakban: alperes) több olyan cikket is megjelentetett, amelyek azzal foglalkoztak, hogy az indítványozó – aki a Jobbik Magyarországért Mozgalom képviselőjeként a megyei közgyűlés tagja – a kaposvári Fő utca sétáló szakaszára Ford Mustang típusú személygépjárműjével rendszeresen behajt, és a lakása előtt parkol.
- [3] 2.1. Az első cikk leírta, hogy az indítványozó másfél éve rendszeresen behajt a sétálóutcába, és ott a háza előtt, a díszburkolaton parkol. A cikk szerint az alperesnek nincs tudomása arról, hogy az indítványozónak erre van-e engedélye, azt viszont tapasztalta, hogy a jelenség több olvasója szemét is zavarta, ugyanis a sétálóutcában parkoló járműről három – különböző időpontokban készített – fényképfelvételt is küldtek hozzá (ezek közül kettőt a cikk is tartalmaz). A cikk arra is kitért, hogy az indítványozó az egyik internetes közösségi média felületen bejelentette, feljelentést tesz a kaposvári közterület-felügyelők ellen, amiért rendszeresen vegzálják őt, mert a Fő utcai lakása előtt parkol. A cikk rámutat: az indítványozónak ez a bejegyzése elhallgatta azt a lényeges és közismert körülményt, hogy az érintett útszakasz három évtizede sétálóutcaként funkcionál. Megoldási javaslatként pedig azt veti fel, hogy az indítványozó szabályosan parkolhatna a kb. 20 méterre található utcában, ahogy ezt mások is teszik.
- [4] A második cikkben az alperes kifejtette, nem az indítványozó személye, vagy autójának típusa a lényeg, hanem a jelenség, hogy valaki a sétálóutcában a díszburkolaton parkol, és ha erre felhívják a figyelmét, perrel fenyegetőzik. A cikk leszögezi: az indítványozónak nincs engedélye személygépjárműjével a Fő utcában várakozni. Ennek alátámasztására a helyi önkormányzat témakört szabályozó rendeletét is idézi, amely alapján csak behajtási engedély adható ki, amely a Védett övezetben történő várakozásra nem jogosít. A cikkben végül megszólaltatták a közterület-felügyelet vezetőjét is, aki az érintett szakaszon szabálytalanul várakozó személygépjármű-tulajdonosokkal szemben szigorúbb fellépést ígért.
- [5] A harmadik cikk idézi az indítványozó bejegyzését az egyik internetes közösségi média felületről. Az indítványozó ebben arra utal, hogy érdeklődésére a kormányhivatal megerősítette őt abban, hogy nem követett el szabálytalanságot, amikor személygépjárműjével a kaposvári fő utcában várakozott. Ezt a kijelentést azonban a cikk cáfolja, és felhívja a figyelmet arra, hogy az érintett útszakaszon nemcsak a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM–BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) szabályait kell betartani, hanem

a sétálóutca forgalmi rendjét szabályozó önkormányzati rendeletét is. Az ez utóbbiban foglaltak alapján pedig nem adható ki az érintett útszakaszra személygépjárművel várakozást lehetővé tevő engedély, így ilyenell az indítványozó sem rendelkezhet. Ennek tudatában az alperes is felkereste a kormányhivatalt, és tájékoztatást kért arról, hogy lehet-e személygépjárművel a sétálóutcában várakozni. A kormányhivatal a jogszabályi környezet áttekintése és értelmezése után azt a választ adta, hogy a Védett övezetben várakozni tilos, a lakossági behajtási engedéllyel rendelkező járművezetőnek az ingatlan megközelítését illetve elhagyását – a KRESZ szabályainak figyelembe vételével – a lehető legrövidebb úton és időtartam alatt kell végrehajtania.

- [6] Ezekhez a cikkekhez számos komment érkezett, amelyekkel kapcsolatban az volt az alperes gyakorlata, hogy azokat a megjelenésük után moderálja, és amelyek tartalmát jogsértőnek ítéli meg, azokat nyomban eltávolítja a honlapról. Az alperessel szemben az indítványozó két sajtó-helyreigazítási pert is kezdeményezett, de kérészeit a Kaposvári Törvényszék elutasította.
- [7] 2.2. Az indítványozó a fent említett három cikk és az azokhoz tartozó jogsértő kommentek miatt bírósághoz fordult, és kérte személyhez fűződő jogai megsértésének a megállapítását, az alperes eltiltását a további jogsértéstől, nyilvános elégtétel adását, 10 millió Ft sérelemdíj megfizetését, valamint a cikkek és a kommentek eltávolítását az alperes honlapjáról.
- [8] A Kaposvári Törvényszék az indítványozó keresetét kisebb részben alaposnak találta, és a 2016. április 27-én kelt 23.P.21.238/2015/18. számú ítéletével több, az ítélet rendelkező részében pontosan megnevezett kommentet az indítványozó személyhez fűződő jogait sértőnek minősített, és ezekre tekintettel kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 800 000 Ft sérelemdíjat az indítványozó javára.
- [9] Az ítélet indokolása kiemelte, hogy – amint azt az indítványozó korábbi pereiben meghozott ítéletek is rögzítették – a helyi önkormányzat rendelete alapján kiállított behajtási engedély az indítványozót csak a lakcímére való bejutáshoz szükséges időtartamra jogosítja be- és kihajtásra, azzal azonban a védett övezetben nem várakozhat. Azt pedig az indítványozó is elismerte, hogy személygépjárműve méretei miatt a kapubejárón keresztül nem tud az ingatlanára behajtani, ezért a sétálóutcában szokott megállni. A bíróság megállapította, hogy a kifogásolt cikkek nem tartalmaznak olyan valótlan tényállítást, illetőleg nem tüntetnek fel valós tényeket olyan hamis színben, amelyek az indítványozó jó hírvének sérelmét eredményezné. A cikkekben tükröződő negatív véleményt pedig a közszereplő indítványozónak el kell viselnie. A cikkek hangvétele gúnyos, de nem kirívóan durva, bántó vagy megalázó, ezért az azokban foglaltak a bíróság szerint a véleménynyilvánítás szabadsága határain belül maradtak.
- [10] Az indítványozó azonban a cikkekhez fűzött kommentek miatt is jogvédelmet kért. A bíróság megállapította, hogy az alperes felelősséggel tartozik a cikkeknel mások által elhelyezett tartalmakért, a 19/2014. (V. 30.) AB határozat és az irányadó bírói gyakorlat alapján. Az alperes a fent írtak szerint moderálta is a cikkekhez érkező kommenteket, azonban a bíróság által a rendelkező részben megjelölt hozzászólásokat több mint fél évig a honlapján tartotta, és nem törölte rögtön, amikor az indítványozó azokat kifogásolta. A bíróság ezért a kifejezetten trágár, kirívóan durva és megalázó kommentek tekintetében megállapította az indítványozó becsülethez fűződő személyiségi joga megsértését, és az alperest sérelemdíj megfizetésére kötelezte.
- [11] 2.3. Az ítélet ellen az indítványozó és az alperes is fellebbezett. A fellebbezések folytán eljáró Pécsi Ítéltábla a 2017. január 12-én kelt – és a jelen alkotmányjogi panasszal támadott – Pf.III.20.072/2016/6. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [12] Az ítéltábla az indokolásban megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg és abból helyes következtetéseket levonva helyes érdemi döntést hozott. Az indítványozó azon kifogására, mely szerint senki soha nem bizonyította, hogy ő bármikor öt percet meghaladóan várakozott volna személygépjárművével a sétálóutca díszburkolatán, az ítélet indokolása rögzíti, hogy ezt maga az indítványozó írta le az egyik internetes közösségi média felületen közzétett bejegyzésében, ami a cikksorozat kiváltó oka volt. Itt ismerte el az indítványozó azt is, hogy 2002 óta jár be rendszeresen a lakása elé a személygépjárművel. Az ítéltábla megjegyezte, hogy a KRESZ 1. számú függelék III. A közúti forgalommal kapcsolatos fogalmak rész d) és e) pontja értelmében: „d) Megállás: járművel a be- és a kiszálláshoz, vagy a folyamatos fel- és lerakáshoz szükséges ideig, illetőleg – ha a vezető a járműnél marad – egyéb okból legfeljebb 5 percig történő egy helyben tartózkodás. e) Várakozás: járművel a megállásnál hosszabb ideig történő egyhelyben tartózkodás.” Mivel az indítványozó a saját előadása szerint a személygépjárművet minden alkalommal elhagyta, egy helyben tartózkodása a KRESZ szerint, annak időtartamától függetlenül, várakozásnak minősül.

- [13] Az indokolás kiemeli, hogy az indítványozó közszereplő, akinek a magatartása a közérdeklődés középpontjában áll, ezért el kell viselnie a kritikákat és a negatív véleményeket is, ha azok nem indokolatlanul bántóak vagy megalázóak. Ilyen tartalma a kifogásolt cikkeknek az ítélet tábla szerint nem volt.
- [14] Külön kitért az ítélet tábla arra, hogy az indítványozó személyes előadásaira figyelemmel nincs jelentősége annak, hogy a másodfokú eljárásban becsatolt, a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2016. november 3-án kelt, 1.K.27.324/2016/5/II. számú ítélete hatályon kívül helyezte Kaposvár Megyei Jogú Város Jegyzője I/1323-10/2016. ügyiratszámú határozatát. E határozat korábban 30 000 Ft közigazgatási bírságot szabott ki az indítványozóra, amiért ő három konkrétan nevesített időpontban a védett övezetben parkolt. Mivel azonban a közterület-felügyelet fényképfelvételei a személygépjárművet csak üres állapotban rögzítették, a megszakítás nélküli egy helyben tartózkodásról videofelvétel nem készült, a parkolás megtörténtekor a közterület-felügyelők nem voltak a helyszínen – csak akkor, amikor az indítványozó a személygépjárműbe be akart szállni –, az indítványozó pedig azt állította, hogy nem ő parkolt le, hanem „egy általa megnevezni nem kívánt hozzátartozója”; ezért a közigazgatási és munkaügyi bíróság nem látta bizonyítottnak a jogsértést, és hatályon kívül helyezte a közigazgatási bírságot kiszabó határozatot. Az ítélet tábla szerint e becsatolt ítélet az indítványozó számára nem vezethet kedvezőbb döntés meghozatalára, mert csupán azt állapítja meg, hogy az abban megjelölt időpontokban nem bizonyított, hogy ő állította le a személygépjárművet, de azt nem cáfolja, hogy más időpontokban – ahogy ezt ő maga is előadta – a Fő utcán várakozott.
- [15] Az ítélet tábla megerősítette, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, miszerint a kifogásolt cikkek az indítványozó személyiségi jogait nem sértik; az pedig nem igényelt további bizonyítást, hogy az indítványozó közlekedési szokásainak a véleménynyilvánítás szabadsága keretei között maradó kipellengérezéséhez az ő pártállása hozzájárult-e.
- [16] Az ítélet tábla az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorlata, valamint az Alaptörvény rendelkezései alapján rámutatott, hogy az alperes a cikkeihez fűzött kommentek tartalmáért helytállni tartozik. A kommentek tekintetében a szabad véleménynyilvánítás jogát az érintettek becsülethez, jó hírnévhez való jogaival összemerve kell állást foglalni arról, hogy tartalmuk jogsértő-e. Nem elvárás az alperessel szemben, hogy internetes hírportálján a kommentelés lehetőségét kizárja, azonban ellenőrzést kell gyakorolnia legalább olyan mértékben, hogy ha az érintett valamely komment kapcsán kifogást emel, azt el kell távolítania. A jelen ügyben az alperes e feladatának csak késedelmesen, hónapokkal az indítványozó kifogása és eltávolításra történő felszólítása után tett eleget. Ez pedig megalapozza a jogsértés megállapítását és a sérelemdíjban való marasztalást.
- [17] 3. A Pécsi Ítélet tábla ítélete ellen az indítványozó alkotmányjogi panaszt nyújtott be, és kérte az ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [18] 3.1. Az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseiként felsorolta az R) cikk (2) bekezdését, az I. cikk (1) bekezdését, a VI. cikk (1) bekezdését és a XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [19] Az indítványozó előadta, hogy róla a média valótlanságokat állított, megrágalmazta őt „szabálysértések elkövetésével”, való tényeket hamis színben tüntetett fel. Kifogásolta, hogy bár az ügyében született elsőfokú ítélet ellen fellebbezett, és mellékelte a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság fent ismertetett 1.K.27.324/2016/5/II. számú ítéletét is, annak jogerejére mégsem volt tekintettel a Pécsi Ítélet tábla, ahogyan a tárgyaláson elhangzott *novumokra* sem. Ezt a konklúziót az indítványozó abból vonta le, hogy amikor a tanácsülés után kb. 10 perccel az ítélethirdetésre visszament a tárgyalóterembe, „a tanács asztalán egy megszóvegezett, nyomtatott, több oldalas ítélet feküdt”, ezért a tárgyalás szerinte „mindössze egy színjáték volt.” Ezen állítása alátámasztásaként az indítványozó 2017. szeptember 18-án jogi képviselője nyilatkozatát is beküldte az Alkotmánybíróságnak. Az ítélethirdetés körülményeit a jogi képviselő az indítványozóval egyezően adta elő. Az indítványozó felháborítónak tartja, hogy ma Magyarországon előre eldöntött, megszóvegezett ítélet születhet, és azt is, hogy a Pécsi Ítélet tábla a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság közigazgatási bírságokkal kapcsolatos, jogerős ítéletét semmibe veheti. Kritizálta a Pécsi Ítélet tábla támadott ítéletét, amiért az „abszolút nem vizsgált semmit”, míg a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság becsatolt ítélete részletesen, tanúmeghallgatással, okiratok értékelésével hozott az ott nevesített három közigazgatási bírságról jogerős ítéletet. Az indítványozó szerint ezért a támadott döntés meghozatala sértette a tisztességes eljáráshoz való jogát.

- [20] 3.2. Az indítványozó – további releváns alkotmányjogi érvelés nélkül – 2017. szeptember 18-án megküldött az Alkotmánybíróságnak két, a Fővárosi Törvényszék által 33.P.22.155/2016. és 29.P.22.536/2016. számokon jóváhagyott, 2016. október 20-án kelt megállapodást, amelyeket személyiségi jogok megsértése miatti peres eljárásokban kötött olyan alperesekkel, akik a fent említett három cikk tartalmát átvéve, arra utalva jelentettek meg cikkeket. Ezekben a megállapodásokban az alperesek elismerték az indítványozó személyiségi jogainak a megsértését, és az egyik alperes 300 000 Ft sérelemdíj megfizetését is vállalta.
- [21] 2017. október 2-án az indítványozó egy további elsőfokú döntést is beküldött az Alkotmánybíróságnak. Az ennek alapjául szolgáló eljárásban az indítványozó – mint alperes – személyiségi jogai megsértése iránt indított pert egy további médiaszolgáltató alperes ellen. A Fővárosi Törvényszék a 2017. szeptember 5-én kelt, 33.P.22.154/2016/22. számú elsőfokú ítéletében a keresetet részben alaposnak találta, megállapította az indítványozó becsülethez és jóhírnévhez fűződő személyiségi jogai megsértését, és az alperest a kifogásolt cikk kiegészítésére, valamint 700 000 Ft sérelemdíj megfizetésére kötelezte. Az eljárás során vizsgált cikk tartalma a fent említett három cikkben foglaltakon alapult.
- [22] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt dönteni kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezeken kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [23] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.
- [24] 5. Az indítványozó hivatkozott arra, hogy a Pécsi Ítéltábla támadott ítélete ellentétes az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdésével, I. cikk (1) bekezdésével és VI. cikk (1) bekezdésével.
- [25] Az R) cikk (2) bekezdése deklarálja, hogy az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezőek. Az I. cikk (1) bekezdése szerint pedig az ember sérthetetlen és elidegeníthetetlen alapvető jogait tiszteletben kell tartani. Védelmük az állam elsődrendű kötelezettsége. Az Abtv. 27. §-a szerint: „Az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.” A fent említett cikkek nem konkretizálnak az indítványozó számára olyan Alaptörvényben biztosított jogot, amelynek vélt sérelmére az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt lehetne alapítani. Megállapítható továbbá, hogy az indítvány csak felsorolta az Alaptörvény ezen cikkeit, mint sérülni vélt rendelkezéseket, de azokhoz a támadott döntésre vonatkoztatható, releváns alkotmányjogi érvelést nem kapcsolt, így ezek tekintetében nem vizsgálható érdemben a bírói döntés alaptörvény-ellenessége. A magán- és családi élet, otthon, kapcsolattartás és jó hírnév tiszteletben tartásához való jogot deklaráló VI. cikk (1) bekezdése kapcsán ugyancsak megállapítható, hogy azt az említésen kívül nem hozta összefüggésbe a támadott bírósági ítélettel az indítványozó, és nem fejtette ki, hogy e jogának sérelmét mi okozza. Ezért az alkotmányjogi panasz ezen része sem felel meg a határozott kérelem kritériumainak.
- [26] 6. Az indítványozó azt is állította az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésére hivatkozva, hogy a Pécsi Ítéltábla ítélete nem volt tekintettel a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság általa a másodfokú eljárásban becsatolt 1.K.27.324/2016/5/II. számú ítéletére, amely hatályon kívül helyezte azt a határozatot, amely három konkrét ügyben az indítványozóra közigazgatási bírságot szabott ki védett övezetben parkolásért. Mivel az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a tisztességes hatósági eljáráshoz való jogot fogalmazza meg, az indítványozó pedig a Pécsi Ítéltábla eljárását és döntését kifogásolta, ezért az Alkotmánybíróság úgy tekintette, hogy hivatkozása az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogra irányult.

- [27] Az Abtv. 29. §-a értelmében az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. E befogadási kritériumnak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmére hivatkozó alkotmányjogi panasz-elem nem felel meg, az alábbiak miatt.
- [28] 6.1. A Pécsi Ítéltábla támadott ítéletének indokolása – az alkotmányjogi panaszban foglaltakkal ellentétben – külön és részletesen elemezte az indítványozó által becsatolt Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 1.K.27.324/2016/5/II. számú ítéletét. Kimondta, hogy mivel ez az ítélet csak három, ott megjelölt időpontban történt parkolásra vonatkozott, ezért nem cáfolja azt, hogy más időpontokban az indítványozó személygépjárművel a Fő utca Védett övezetében várakozott – ahogy más előadásaiban ezt maga az indítványozó is említette. Az indítványozó által kifogásolt cikkek egyébként sem a Kaposvári Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletében említett, három konkrét parkolásról szóltak, hanem általánosságban kritizálták a sétálóutcába történő, évek óta rendszeresen ismétlődő behajtást és ott a személygépjárművel való várakozást, valamint ennek a jelenségnek a jogszabályi hátterét és az olvasók általi elítélését mutatták be. Az ítéltábla szerint ezért a becsatolt ítélet, és az indítványozó által csatolt egyéb iratok – elbírálásuk esetén – nem eredményezték volna számára kedvezőbb határozat meghozatalát, így a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 235. § (1) bekezdése alapján ezeket figyelmen kívül kellett hagyni.
- [29] 6.2. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy a következetes gyakorlat szerint „tartózkodik annak vizsgálatától, hogy a bírósági döntések indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelt-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírői mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírői döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára, így a bizonyítékok felülmérlegelésére, a tényállás megállapítására vagy a jogvitát lezáró határozat kizárólag szakjogi tartalmú kritikájára {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11], 3024/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [29]}.” {3081/2016. (IV. 18.) AB végzés, Indokolás [10]}.
- [30] Az Alkotmánybíróság nem osztotta az indítványozó azon álláspontját sem, amely szerint önmagában az, hogy a támadott ítélet indokolása milyen terjedelemben foglalkozik az általa felhozott bizonyítékokkal, felvetné az ítélet alaptörvény-ellenességét. Amint arra az Alkotmánybíróság korábban már rámutatott, „az indokolás terjedelme önmagában nem fokmérője a tisztességes eljárás követelményének, így ezen formai szempont önmagában eleve nem alkalmas alapjogi sérelem okozására” {3183/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [14]}. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]; 3183/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [31] Az Alkotmánybíróság végezetül megjegyzi: „A bírósági joggyakorlat egységének biztosítása nem az Alkotmánybíróság, hanem a rendes bíróságok, kiemelten a Kúria feladata, ezt az Alkotmánybíróság a jogbiztonságra és alapjogokra figyelemmel sem vonhatja magához. A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. [...] Az alaptörvény-ellenesnek vélt bírői döntésnek közvetlenül kell valamely Alaptörvényben biztosított jog sérelmére vezetnie, nem pedig azáltal, hogy eltér bíróságok más ügyekben hozott döntéseitől” {3065/2013. (II. 28.) AB végzés, Indokolás [12]–[13]}.

[32] 7. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 27. §-ában, 29. §-ában és az 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban foglaltakra, visszautasította, az Alkotmánybíróság Ügyrendjének 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1021/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3275/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.068/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság (a továbbiakban: indítványozó), jogi képviselője [dr. Répászky Miklós ügyvéd (1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 5. III./1.)] útján, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Kúria Pfv.IV.21.068/2016/4. számú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 5.Pf.20.425/2015/5/II. számú ítélete és a Székesfehérvári Törvényszék 26.P.21.830/2014/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, továbbá azt, hogy az Alkotmánybíróság „szabja meg határozatában a megsemmisítés következtében eljáró bíróságok részére a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárást”.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz szempontjából lényeges tényállás a következő.
- [3] A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban PKKB) az indítványozó kérelmére a kötelezettséggel terhelt gazdasági társasággal szemben (a továbbiakban: adós) fizetési meghagyást bocsátott ki, amely 2010. április 23-án jogerőre emelkedett. Az indítványozó 2010. június 18-án a PKKB-hoz benyújtott kérelmében az adóssal szemben a jogerős fizetési meghagyás alapján átutalási végzés kibocsátását kérte. A PKKB 2010. december 20-án meghozott végzésével a kérelmet érdemi vizsgálat nélkül elutasította, mert az adóst a Cégbíróság 2010. december 11-i hatállyal hivatalból törölte a cégjegyzékből. Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró Fővárosi Bíróság az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [4] 2.1. Ezt követően az indítványozó a Fővárosi Törvényszékkel (a továbbiakban: alperes) szemben kártérítés iránti keresetet nyújtott be, arra hivatkozva, hogy a PKKB a polgári perrendtartásról szóló 1953. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 124. § (1) bekezdése szerinti 30 napos határidőt nem tartotta be, és ez okozta a jogerős fizetési meghagyás végrehajtásának megghiúsulását. Az indítványozó kereseti kérelmében az így keletkezett kára megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (továbbiakban: régi Ptk.) 339. § (1) bekezdése és 349. § (1) és (3) bekezdései alapján. Az ügyben elsőfokon eljáró Székesfehérvári Törvényszék keresetet elutasító elsőfokú- és a fellebbezés folytán eljáró Fővárosi Ítéltáblának az elsőfokú döntést helybenhagyó másodfokú ítéletét a felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria hatályon kívül helyezte és új eljárás lefolytatását rendelte el.
- [5] 2.2. A megismételt eljárásban az indítványozó kártérítési keresetét fenntartotta. Arra hivatkozott, hogy az adós törzstőkével és egy ingatlannal rendelkezett, volt tehát végrehajtás alá vonható vagyona.
- [6] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Lényeges körülményként hangsúlyozta, hogy az adóssal szemben a törvényességi felügyeleti eljárás már 2010. február 3-án megindult. A Cégbíróság 2010. április 19-én sikertelenül hívta fel az adós társaság tagjait a törvényes működés helyreállítására, és mivel a cégtől semmilyen bejelentés nem érkezett, az adóst a cégnyilvántartásból törölte. Az alperes az indítványozó kára és az eljárás késedelme közötti, a kártérítési felelősség megállapításához szükséges okozati összefüggés fennállását tagadta. Akként érvelt, hogy amennyiben a megszüntetési eljárás során adat merült volna fel az adós vagyonára, felszámolási eljárásra kerülhetett volna sor. Az indítványozó a végrehajtási kérelem benyújtása előtt a nyilvános cégadatokból tudomást szerezhetett volna a megszüntetési eljárásról, ezt elmulasztotta, igényét a Cégbíróságnál nem jelentette be, így maga sem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben elvárható.
- [7] Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban hozott ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint a perben az indítványozót terhelte annak bizonyítása, hogy az adós rendelkezett olyan pénzeszközzel, amely a kö-

vetelése kielégítéséhez elegendő fedezetet nyújtott volna. Megállapította, hogy a perbeli időszakban az adós bankszámláján már nem volt pénz. Az indítványozó által felajánlott további bizonyítási eljárást alkalmatlannak ítélte arra, hogy az adós mulasztásával okozati összefüggésben a kár bekövetkeztét, illetve az adós végrehajtható vagyonának létét alátámasszák.

- [8] Az indítványozó fellebbezése nyomán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Indokolásában kiemelte azt, hogy a Kúria hatályon kívül helyező végzésében foglalt útmutatása alapján a perben az indítványozónak nem a végrehajtás sikerességének elvi lehetőségét, hanem a követelés kielégítéséhez szükséges vagyon tényleges meglétét kellett volna bizonyítania. A régi Ptk. fent hivatkozott rendelkezései alapján az indítványozót terheli a jogellenes károkozó magatartás és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggés fennállásának bizonyítása, amelyhez az elvi lehetőségekre irányuló hivatkozás nem elegendő.
- [9] 2.3. A jogerős ítélet ellen az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és elsődlegesen a keresetének való helyt adás, másodlagosan az első- és másodfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.
- [10] Az indítványozó szerint a jogerős ítélet a Pp. 163. § (1) bekezdését és a Pp. 206. § (1) bekezdését sértve döntött a bizonyítási indítványok felől, amelyek nézete szerint alkalmasak voltak az adósnak a végrehajtási kérelem benyújtásának időpontjában fennálló vagyoni helyzete tisztázására. Az eljáró bíróságok az „ügyfélegyenlőség jegyében” az alperes részéről elfogadták annak elvi lehetőségét, hogy az adósnak nem volt vagyona, ugyanakkor az ennek ellenkezőjét igazolni szolgáló bizonyítási indítványokat mellőzték. Az indítványozó az adós vagyoni helyzetével kapcsolatosan hivatkozott egy ingatlanra vonatkozó adásvételi szerződésre, mellyel kapcsolatban a tulajdonjog bejegyzésére nem került sor, aminek következtében az eredeti állapot helyreállítása során a vételárat vissza kellett fizetni részére, így az adós nem volt vagyontalannak tekinthető. E vagyon megléte a perben álláspontja szerint bizonyítható lett volna, azonban a bíróságok az indítványozót ettől elzárták, azzal az indokkal, hogy az eredményre nem vezetett volna.
- [11] Az alperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte, annak helyes indokaira utalással. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság az adós számlavezetőjének megkeresésére irányuló bizonyítási indítványnak helyt adott, azonban ez eredményre nem vezetett. A további bizonyítási indítványok elutasítását a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően az alperes megindokolta; eszerint nem a bizonyítás esetleges eredménytelensége, hanem az indítványozó álláspontjának alátámasztására való alkalmatlansága volt a mellőzések oka. Az alperes szerint annak következtében, hogy az indítványozó a jogerős fizetési meghagyás alapján az átutalási végzés kibocsátása iránti kérelmet terjesztett elő, amelynek tárgya kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt és az adós rendelkezése alatt álló pénzüsszeg lehet, az adós esetleges ingatlanvagyonára vonatkozó adatok a kereset szempontjából relevanciával nem bírnak.
- [12] 2.4. A Kúria döntésében megállapította, hogy az indítványozó a jogerős határozat alapján a pénzkövetelésének behajtása érdekében átutalási végzés meghozatalát kérte a bíróságtól. A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 80. § (1) bekezdése értelmében a végrehajtást kérő kérelmére a végrehajtási lap kiállítására, illetve a végrehajtási záradékolásra jogosult bíróság a pénzkövetelés behajtása céljából a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, adós rendelkezésére álló összeg végrehajtás alá vonására átutalási végzést hoz. A Kúria indokolása szerint az indítványozó kérelmére tekintettel – és a fenti rendelkezés értelmében – a bíróság az átutalási végzésen kívül más intézkedést, – mint például a fellelhető vagyon felkutatása érdekében a végrehajtási lap kiállítása –, nem is hozhatott volna. A perben igazolást nyert, hogy az érintett időszakban az adósnak bankszámlája nem volt. A Kúria indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó nem a bíróság késedelmes intézkedése miatt nem jutott követelése kielégítéséhez, hanem mert az adósnak a pénzügyi intézménynél pénzforgalmi számlán vagy egyéb módon kezelt vagyona nem volt. Amennyiben más vagyontárgya, ingósága vagy ingatlana volt is az adósnak, azt az átutalási végzessel nem lehetett volna a végrehajtás alá vonni, ugyanakkor az indítványozó más módon, például végrehajtási lap kiállításával nem kérte a végrehajtás elrendelését. A Kúria szerint ebből következően nincs okozati összefüggés a kár és a mulasztás között, az alperes kártérítési felelőssége a Ptk. 339. § (1) bekezdése alapján nem állapítható meg, és ebből következően az eljáró bíróságok nem sértettek jogszabályt a kereset elutasítása kapcsán. Így a Kúria Pp. 275. § (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.
- [13] 3. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt két petítummal. Kérte egyrészt, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a hivatkozott három bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse

meg azokat. Ezzel a kérelmével összefüggésben az indítvány indokolása alaptörvényi hivatkozásként az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése sérelmét említi. Kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság „szabja meg határozatában a megsemmisítés következtében eljáró bíróságok részére a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárást.”

- [14] 3.1. Az indítványozó panaszában állítja, hogy sérült az Alaptörvény 28. cikke is, mert „a Kúria határozata a jogszabályok szövegét nem annak céljával összhangban tartalmazta, ugyanis a végrehajtási szabályok célja a jogerősen megítélt ítélet állami kényszerrel történő végrehajtása.” Az indítványozó akként érvel, hogy az eljárás során senki sem vitatta, hogy a PKKB jogszabályt sértett késlekedő eljárásával, és lehetetlenné tette a végrehajtás lefolytatását. Állítja, hogy „a PKKB sem a józan észnek sem a közjónak nem felelt meg, nem volt erkölcsös és nem szolgált gazdaságos célt.” Összességében állítja az indítványozó, hogy a bíróságok ítélete megsértette „az ügyfélegyenlőség, a törvény előtti egyenlőség és a bíróságok jogalkalmazására vonatkozó előírásokat.”
- [15] 3.2. Az indítványozó a Kúria döntésére vonatkozóan sérelmezi, hogy a Vht. 7. § (1) és (2) bekezdései rendelkezéseit döntésében figyelmen kívül hagyta. Az indítványozó álláspontja szerint a fenti jogszabályi rendelkezésből és az állítása szerinti „töretlen bírói gyakorlatból” nyilvánvaló, hogy a gazdasági szervezetek egymás közötti perében a jogerős döntés végrehajtása iránti kérelmet nem lehet közvetlenül végrehajtási lap kiállításával kérni. Erre csak akkor kerülhet sor az előbb említett rendelkezésekből következően, hogyha a pénzforgalmi szolgáltatónál kezelt, az adós rendelkezésére álló összegből bármilyen oknál fogva nem lehet a megítélt összeget végrehajtani. Az indítványozó arra hivatkozik, hogy ő „a törvény betartásával azt kérte, hogy az adós pénzforgalmi számlájáról emeljék le a kártérítés összegét.” Szerinte az eljáró bíróságnak időben közölnie kellett volna vele, hogy a beszédési megbízás nem járt sikerrel, ezért végrehajtási lap kiállításával folytatható a végrehajtási eljárás. Így az alperesi mulasztás zárta el őt igénye érvényesítésétől. Az indítványozó álláspontja szerint a Kúria tételes jogszabályt sértett egy olyan perben, amelyben az egyik peres fél egy magyar bíróság, a Fővárosi Törvényszék volt, és olyan ítéletet hozott, amely az Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdésébe ütközően a jogegyenlőséget sérti. Az indítványozó panasz hiánypótlásában azt állítja, hogy a Székesfehérvári Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla ugyancsak megsértette az Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdése rendelkezéseit, mivel eljárásuk „anyagi jogszabálysértésben valósult meg.” A behajthatatlanság és kára bekövetkezte közti összefüggést azzal támasztja alá, hogy a PKKB késedelmét az eljárás során senki sem vitatta. Az indítványozó szerint az alperes bíróságnak kimentési lehetősége lett volna a perben, azonban azt meg sem kísérelte, ehelyett a bizonyítás terhét „áttették” az indítványozóra. Ez állítása szerint olyan többletbizonyítás megkövetelése volt tőle, amit a törvény nem ír elő, és amivel mindkét bíróság megsértette a törvény előtti egyenlőséget, mert indokolatlanul olyan „kedvezményben” részesítette az alperes bíróságot, amely nem illette meg.
- [16] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság először az alkotmányjogi panasz befogadásáról dönt, melynek során az eljáró tanács vizsgálja, hogy az indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz befogadhatóságára vonatkozó törvényi – formai és tartalmi – feltételeknek. A testület megállapította, hogy az indítvány határidőben érkezett, az indítványozó érintettnek tekinthető és a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőségeket kimerítette.
- [17] A befogadhatóság további feltételeit vizsgálva az Alkotmánybíróság az alábbi következtetésekre jutott.
- [18] 4.1. Az indítványozó azon panasz eleme kapcsán, amelyben kérte, hogy az Alkotmánybíróság „szabja meg határozatában a megsemmisítés következtében eljáró bíróságok részére a szükség szerint lefolytatandó bírósági eljárást” az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy erre hatásköreinek korlátaira tekintettel nincs lehetősége.
- [19] 4.2. Az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz olyan alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben terjeszhető elő – egyéb feltételek mellett –, mely az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [20] Az Alkotmánybíróság rámutat arra, hogy az Alaptörvény indítványozó által hivatkozott 28. cikkére alkotmányjogi panasz nem alapítható, mert az Alaptörvényben biztosított jogot nem tartalmaz, így az indítvány ezen elemét az Alkotmánybíróság nem vonhatta vizsgálata körébe.
- [21] 4.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be. Ez alternatív feltétel, bármelyik megléte indokot ad a befogadásra.

- [22] Az indítványozó által hivatkozott Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés rendelkezése Alaptörvényben biztosított jogot fogalmaz meg. Az indítvány azonban ezen alaptörvényi cikk vonatkozásában alaptörvény-ellenesség lehetőségét alátámasztó vagy alkotmányjogi jelentőségű kérdést felvető, alkotmányjogi értelemben értékelhető indokolást – az erre történt hiánypótlási felhívás ellenére – sem tartalmaz.
- [23] Az indítványozó azon véleménye, miszerint az eljárás bíróságok az alperes bíróságot „kedvezményben részesítették” az eljárás során, nem az Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdésének sérelmeként, inkább a pártatlanság feltételezett hiányának, és ezáltal a bírói eljárás tisztessége kérdésének felvetéseként lenne értelmezhető, azonban az Alaptörvény XV. cikke (1) bekezdésén kívül más alapjogra vonatkozó alaptörvényi rendelkezést az indítványozó panaszában nem jelölt meg, és véleménye ebben az irányban sem tekinthető alkotmányjogilag értékelhető indokolásnak.
- [24] 4.4. Annak eldöntése, hogy a bíróság mely bizonyítékokat, milyen súllyal mérlegel és az eljárás egyes szakaszaiban kit illet a bizonyítás terhe, szakjogi kérdés, aminek elbírálására az Alkotmánybíróságnak nincsen lehetősége. Az „Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. A (2) bekezdés d) pontja fogalmazza meg, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján felülvizsgálja a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját. A bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe. Ezért fogalmaz úgy az Abtv. 27. §-a, hogy az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A jogalkotó ezzel a 2012. január 1-jétől hatályos rendelkezéssel teremtette meg a bírói jogalkalmazás és jogértelmezés alkotmányossága vizsgálatának korábban nem ismert lehetőségét. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz azonban nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének. Miként az Alaptörvény és az Abtv. idézett rendelkezéseiből is kiténik, az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban azonban a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [25] A bizonyítási teher és a bizonyítékok mérlegelésének kérdése az indítványban megjelölt alaptörvényi sérelemmel (az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésének sérelmével) egyébként sem hozható összefüggésbe.
- [26] 5. Mindezeket figyelembe véve az indítvány nem felel meg részben az Abtv. 27. §-ában foglalt, illetve az Abtv. 29. §-ában megfogalmazott befogadási feltételnek, ezért azt Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (1)–(2) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdései alapján eljárva, az Abtv. 29. §-ára, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontjára tekintettel – visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/526/2017.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3276/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.IV.21.470/2016/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Galambos Károly, 1054 Budapest, Alkotmány utca 4., I/105.) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege szerint az indítványozó 2015. június 16-án érkeztetett kérelmében közérdekű adatigényléssel fordult az Alkotmánybírósághoz. Kérelmében papír alapon kérte teljesíteni az adatszolgáltatást. A választ tartalmazó postai küldeményt 2015. június 26-án adta postára az Alkotmánybíróság, azt azonban az adatigénylő jogi képviselője részére a posta 2015. június 29-én és július 5-én is eredménytelenül próbálta meg kézbesíteni. A küldeményt végül 2015. július 8-án vette át az indítványozó jogi képviselője.
- [3] Az indítványozó azonban időközben – 2015. július 7-én kelt és aznap postára adott keresetlevelével – a közérdekű adat kiadása iránt pert indított. Az első fokon eljáró Fővárosi Törvényszék, a másodfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla és a felülvizsgálati jogkörben eljáró Kúria is azt állapította meg, hogy az Alkotmánybíróság azáltal, hogy a 2015. június 16-án érkeztetett adatigénylést 2015. június 26-án postára adott levelével megválaszolta, teljesítette az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 29. § (1) bekezdésébe foglalt előírást, amely szerint a közérdekű adat megismerésére irányuló igénynek az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv az igény beérkezését követő legrövidebb idő alatt, legfeljebb azonban 15 napon belül tesz eleget. A bíróság hangsúlyozta, hogy az Infotv. idézett szabályából nem következik, hogy az adatigénylésre adott válasznak 15 napon belül meg kell érkeznie az adatigénylőhöz. A jogszabályban biztosított határidő betartottnak minősül, ha az adatkezelő a választ 15 napon belül elkészíti és postára adja. A bíróságok kiemelték azt is, hogy a konkrét ügyben még a kézbesítés első megkísérlésére (2015. június 29.) is a 15 napos határidő lejárt (2015. július 1.) előtt került sor. Mivel az Alkotmánybíróság a kérelemnek határidőben eleget tett, a kereset oka fogyottá vált, ezért a bíróság azt elutasította.
- [4] Az indítványozónak a perben a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 114. §-a alapján az eljárás szabálytalansága iránt benyújtott kifogását a bíróság szintén nem tartotta megalapozottnak. Az indítványozó egyrészt azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság a tárgyalásra szóló idézésen nem tüntette fel a jogi képviselője nevét, másrészt, hogy a bíróság az idézéssel egyidejűleg nem küldte vissza számára a keresetlevelét egyik példányát. Az elsőfokú bíróság mindkét tekintetben megalapozatlannak tartotta a kifogást. A másodfokú bíróság és a Kúria egyetértett az elsőfokú bírósággal abban, hogy a jogi képviselő nevének és címének a feltüntetését a Pp. 96. §-a nem írja elő, ezért jogsértés nem állapítható meg. Ugyanakkor az elsőfokú bírósággal ellentétben azt állapították meg, hogy a Pp. 125. §-a előírja a keresetlevelét felperes számára történő „visszakézbesítését”. Tekintettel azonban arra, hogy az ennek elmulasztásával megvalósult eljárás szabálysértés az ügy érdemi elbírálására lényegileg nem hatott ki, ezért az ítélet hatályon kívül helyezése nem indokolt.
- [5] Az indítványozó a Kúria felülvizsgálati jogkörben hozott Pfv.IV.21.470/2016/4. számú ítélete ellen alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben a döntést a Fővárosi Törvényszék 4.P.22.886/2015/05. számú és a Fővárosi Ítéltábla 8.Pf.21.290/2015/4. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal kérte megsemmisíteni. Álláspontja szerint ugyanis az ítélet sérti az Alaptörvény Nemzeti Hitvallásában foglalt egyes alapelveket, az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, Q) cikkét, R) cikkét, I. cikkét, II. cikkét, VI. cikk (2) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését, XV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) bekezdését, 28. cikkét és 39. cikk (2) bekezdését. A kérelem indokolásában az indítványozó az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdésének a megsértésére is hivatkozott.

- [6] A panaszos az Alaptörvény II. cikkének (emberi méltósághoz való jog) sérelmét azzal indokolja, hogy „az emberi méltóságot sérti, ha a jogszabály kötelező rendelkezése ellenére a bíróság nem tesz eleget a törvényben foglalt kötelezettségeinek (a konkrét esetben a keresetlevél felperes részére történő visszakézbítésését előíró szabálynak), illetve a „felperes indítványozó személyének kijár azon méltóságához mérten való kezelése, hogy a jogi képviselő nevét az idéző végzés feltüntesse”. A törvények feltétel nélküli betartása a bíróságok számára az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdéséből, 26. cikk (1) bekezdéséből és 28. cikkéből fakadó követelmény, és az emberi méltóság védelme az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése alapján a bíróságok kötelessége is – szól az indítványozó érvelése.
- [7] A bíróságok az indítványozó szerint tévedtek, amikor azt állapították meg, hogy az adatigénylés teljesítésére határidőben került sor, a választ ugyanis – az Infotv. helyes értelmezése alapján – nem elegendő határidőben postára adni, annak 15 napon belül meg is kell érkeznie az adatigénylőhöz. A konkrét ügyben a határidő 2015. július 1. napján lejárt, annak pedig nincs jelentősége – szól az érvelés –, hogy a kézbesítést ezt megelőzően már megkísérelték, csak annak, hogy a levelet az indítványozó jogi képviselője ténylegesen 2015. július 8-án vette át. Ebből következően az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdése (a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez való jog) is sérült az ügyben. Az indítványozó továbbá amellet érvel, hogy mivel a keresetindítás jogszerű volt, az igény akkor sem válhatott okafogyottá, hogy az adatkezelő később mégis teljesített. Amennyiben – mint jelen ügyben is – az adatkezelő mulaszt, az „adatigénylő [...] kapja meg annak a közérdekű adatnak a közlésére vonatkozó kötelezést”), és a perköltség megfizetésére is kötelezni kell az alperest – véli az indítványozó.
- [8] Az Alaptörvény XIII. cikkének (tulajdonhoz való jog) a sérelmét jelenti az indítványozó szerint, hogy olyan perköltség megfizetésére kötelezték, amely „az alperesnél ténylegesen nem merült fel”, és amelynek a megítélésére nem is volt jogalap, mivel az alperes jogtanácsosa mint köztisztviselő járt el, ezért külön jogtanácsosi díjra nem volt jogosult.
- [9] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdése által garantált törvény előtti egyenlőséghez való jogot sérti, ha a bíróság csak az alperesnek kézbesíti a keresetlevelet, de elmulasztja azt a felperesnek a tárgyalásra történő idézéssel egyidejűleg megküldeni. A bíróság „a jogi képviselővel eljáró feleket egyformán köteles a megfelelő információkkal ellátni”.
- [10] Az indítványozó végezetül úgy véli, hogy a tisztességes bírósági eljárás [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] sérelmét okozta a keresetlevél „visszakézbítésének” elmaradása, emiatt ugyanis nem lehetett tisztában azzal, hogy a bíróság az Alkotmánybíróság ellen benyújtott keresetlevelei közül melyiket fogja tárgyalni, és így a tárgyalásra nem tudott felkészülni. Jogsértő továbbá, hogy a jogi képviselő nevét nem tüntették fel az idézésben, az eljárás tehát ez okból is tisztességtelen.
- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben benyújtott panaszában (a Kúria ítéletét az indítványozó 2017. március 23-án vette át, alkotmányjogi panaszát 2017. május 15-én adta postára) az ügy érdemében hozott, rendes jogorvoslattal nem támadható kúriai ítéletet támadja. A kérelmező alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott kúriai ítélettel lezárt perben felperes volt – fennáll.
- [13] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § a) pont], hogy a panaszos Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget, ugyanis nem tartalmaz Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény Nemzeti Hitvallása, a Q) cikk, az R) cikk, az I. cikk és a 28. cikk. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére pedig csak két esetben alapítható alkotmányjogi panasz: a kellő felkészülési idő hiánya, illetve a visszaható hatály tilalma miatt, az indítvány azonban nem ebben a vonatkozásban állítja a felhívott cikk sérelmét [lásd a Nemzeti Hitvallást, a B) cikk (1) bekezdését és a 28. cikket illetően pl. 3127/2017. (V. 30.) AB végzés, Indokolás [19]; az R) cikk és az I. cikk vonatkozásában pl. 3193/2017. (VII. 21.) AB határozat, Indokolás [14]; a Q) cikket érintően pedig pl. 3143/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [32]].
- [14] Az Abtv. 52. §-a továbbá kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés b) és e) pont]: „[i]ndokolás hiányában a kérelem nem felel meg határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot az alkotmá-

- nyossági vizsgálat lefolytatására” {34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]}. Az indítvány e követelménynek az Alaptörvény 39. cikk (2) bekezdése vonatkozásában nem tesz eleget, ezen alaptörvényi cikket érintően ugyanis a panaszos nem terjesztett elő érvelést.
- [15] A kifejtettek alapján ebben a vonatkozásban az egyéb törvényi feltételek teljesülése ellenére sem kerülhetne sor érdemi alkotmányossági vizsgálatra.
- [16] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] 3.1. Jelen ügyben az indítványozó elsősorban a közérdekű adatok megismeréséhez való jog sérelmére hivatkozott, álláspontja szerint a bíróságnak az Infotv. 29. § (1) bekezdésének a sérelmét meg kellett volna állapítania, és marasztalnia kellett volna az adatkezelőt.
- [18] Emlékeztetni szükséges ezzel kapcsolatban arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügyben az indítványozó adatigénylési kérelmének az adatkezelő – az indítványozó által is elismerten – eleget tett. E tény az ügyben hozott bírósági ítéletek is rögzítik. Az indítványozó kizárólag azt vitatja, hogy a teljesítésre még a keresetlevél benyújtása előtt vagy csak azt követően került sor, azt azonban nem, hogy a teljesítés időpontja megelőzte nemcsak az alkotmányjogi panasz benyújtásának, hanem még az elsőfokú bírósági ítélet meghozatalának az időpontját is.
- [19] Az Abtv. 27. §-a értelmében az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés [...] az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti”. Az alkotmányjogi panasz tehát az Alaptörvényben biztosított jogok védelmének eszköze. Jogorvoslati jellege folytán az indítványozó szempontjából alapvetően „csak akkor van értelme az Alkotmányban biztosított jogok megsértése miatti panasznak, ha az Alkotmánybíróság eljárása folytán jogsérelme orvosolhatóvá válik” {57/1991. (XI. 8.) AB határozat, ABH 1991, 272, 282.; 3057/2015. (III. 31.) AB határozat, Indokolás [24]}, illetve kivételes esetben akkor, ha az indítványozó fennálló jogsérelmének reparálására az időmúlásra tekintettel ugyan már nem kerülhet sor, de a döntés megsemmisítése az adott ügyben morális elégtételt jelenthet a jogsérelmet szenvedettnek, az alkotmánybírósági határozatban ismertetett szempontok pedig iránymutatóul szolgálhatnak a hasonló jogvitákban eljáró bíróságok számára {lásd összefoglaló jelleggel: 15/2017. (VI. 30.) AB határozat, Indokolás [30]}. A jogsérelem reparálhatósága tehát nem feltétlenül, azonban az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének a panasz benyújtásakor való fennállása minden alkotmányjogi panasz immanens fogalmi eleme.
- [20] Hangsúlyozandó azonban, hogy „morális elégtétel” nyújtására csak akkor van lehetőség, ha az alkotmányjogi panasz benyújtásakor a jogsérelem – a bírósági döntés folytán – fennáll, az indítványozó pedig e jogsérelem orvoslása érdekében fordul az Alkotmánybírósághoz, és a sérelem utóbb, az Alkotmánybíróság eljárása alatt válik reparálhatatlanná.
- [21] Jelen ügy sajátossága azonban az, hogy az indítványozó – általa is elismerten – az alkotmányjogi panasz benyújtásának időpontjában, sőt, már a támadott bírósági ítéletek meghozatalakor is az igényelt közérdekű adatok birtokában volt. Ez azt jelenti, hogy a panaszos valójában nem Alaptörvényben biztosított jogának védelme érdekében fordult az Alkotmánybírósághoz, kérelme pusztán arra irányul, hogy az Alkotmánybíróság a támadott bírósági ítélet jogszerűségét vizsgálja meg, tehát hogy hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. Azonban „az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi”, „[a] bírói döntéseknek kizárólag az alkotmányossági szempontú vizsgálata tartozik a testület hatáskörébe”. „Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” {lásd először: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}.

- [22] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a konkrét ügyben az Alaptörvény VI. cikk (2) bekezdésének a sérelmére történő hivatkozás nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, amely az indítvány befogadását és érdemi vizsgálatát indokolná.
- [23] 3.2. Az indítványozó egyes eljárási szabályok megsértését is állította a bírósági eljárással összefüggésben, megítélése szerint ugyanis ezek az emberi méltósághoz [Alaptörvény II. cikk], a törvény előtti egyenlőséghez [Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdés] és a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] a sérelmét okozták. A perköltség megállapítása tekintetében pedig az indítványozó a tulajdonhoz való jog [Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdés] sérelmére hivatkozott.
- [24] Megállapítható mindenekelőtt, hogy a bíróságok kifejezetten vizsgálat tárgyává tették az indítványozónak a jogi képviselő feltüntetésének és a kereset visszakézbítésének az elmulasztására vonatkozó eljárási kifogásait. Az első kifogást illetően a bíróságok eljárási szabálysértést egyáltalán nem állapítottak meg. A kereset visszakézbítése vonatkozásában azonban az elsőfokú bírósággal ellentétben a másodfokú bíróság, valamint a Kúria is akként foglalt állást, hogy az elsőfokú tárgyalást megelőző jogszabály-sértés történt. Úgy ítélték azonban meg, hogy az ügy körülményeit figyelembe véve – különösen arra tekintettel, hogy a felperes kereseti kérelmét az elsőfokú bíróság a tárgyaláson ismertette – ez nem jelentett olyan jellegű és súlyú szabálysértést, amely az eljárás teljes megisméltését indokolná.
- [25] A becsatolt bírósági ítéletek szerint a vizsgált ügyben a kereset elutasításának indoka az volt, hogy az adatkezelő az adatigénylést már teljesítette. Az ügyben felmerült, az Infotv. 29. § (1) bekezdésének értelmezésével mint jogkérdéssel kapcsolatos érveit pedig az indítványozó az eljárásban előadta, és azokat a bíróság figyelembe vette.
- [26] Hangsúlyozni szükséges, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Alkotmányjogi panasz alapján csak a támadott ítélet alkotmányossági szempontú felülvizsgálatára és a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére kerülhet sor. Sem a törvény előtti egyenlőség, sem a tisztességes eljárás alapjoga nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz alapján hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el az esetleges eljárási szabálysértések vonatkozásában. A „tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni” {2/2017. (II. 10.) AB, Indokolás [49]}, tehát az egyes eljárási részletszabályok esetleges megsértéséből nem feltétlenül következik az eljárás egészének a tisztességtelensége. Az Alaptörvény II. cikk bekezdésében garantált emberi méltósághoz való jog pedig az Alkotmánybíróság értelmezésében az emberi státusz abszolút védelmét biztosítja {3187/2017. (VII. 14.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [27] Az Alkotmánybíróság a vizsgált ügyben nem talált olyan körülményt, amelyet az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel – az emberi méltósághoz, a törvény előtti egyenlőséghez és a tisztességes bírósági eljáráshoz (*fair trial*) való joggal – összefüggésben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgént lehetne értékelni.
- [28] A perköltség megállapításával kapcsolatban pedig hangsúlyozandó, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint különbséget kell tenni a polgári jogi és az alkotmányos tulajdonvédelem között, a kettő nem azonos: „az alkotmányos tulajdonvédelem köre és módja nem szükségképpen követi a polgári jogi fogalmakat és nem azonosítható az absztrakt polgári jogi tulajdon védelmével”. Továbbá „nem vonható az alkotmányos tulajdonvédelem alá minden olyan ügy, melyben az indítványozó állítása szerint jogsértő bírósági határozatok eredményeként pervesztes lett, és ezért vagyonszertést szenvedett el [...]”. Az alkotmányjogi panasz a tulajdonjog sérelmén keresztül nem lehet eszköze a bíróságok által az indítványozó szerint elkövetett, alkotmányossági kérdést fel nem vető, egyszerű törvénysértések orvoslásának [lásd legutóbb: 3120/2017. (V. 30.) AB határozat, Indokolás [40]}.
- [29] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a vizsgált ügyben a panasz az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben sem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.

- [30] 4. Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz részben nem tett eleget az Abtv. 27. § a) pontjában és 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjában írt feltételeknek, illetve a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Salamon László s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Dienes- Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1260/2017.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszakosan jelenik meg. A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szükség esetén anonimizált változatú szövegét tartalmazza. Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól mentesen, díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtítkára
layout: www.estercom.hu
Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu
Felelős kiadó: Köves Béla ügyvezető
HU ISSN 2062–9273